Влада - Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України № 106 (1106) ♦ Субота, 10 червня 1995 року ♦ Ціна договірна

Сочі: сушимо весла до наступної зустрічі?..

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

Президенти Росії та України Борис Єльцин і Леонід Кучма підписали угоду щодо Чорноморського флоту

ЗГІДНО з документом, передає кореспондент «Інтерфакс», на основі Чорноморського флоту, що перебуває нині в підпорядкуванні двох президентів, створюється Чорноморський флот Росії та Військово- морські сили України. Базуватимуться флоти, згідно з документом, окремо.

«Основна база ЧФ РФ з розташуванням у ній штабу ЧФ РФ буде в Севастополі. Чорноморський флот РФ використовує об'єкти ЧФ у м. Севастополі та інші пункти базування і місця дислокації корабельного складу, авіації, берегових військ, об'єктів оперативного, бойового, технічного й тилового забезпечення в Криму», — сказано в угоді.

Уряди РФ та України мають підписати окрему угоду з приводу майна Чорноморського флоту, «маючи на увазі раніше досягнуту домовленість про розподіл вказаного майна в співвідношенні 50 на 50 відсотків».

Президент РФ Борис Єльцин після підписання документів заявив: «Я вважаю це історичною подією, бо вона розкриває подальший ланцюг російсько-українських стосунків». «Наше головне завдання — це стратегічне партнерство з Україною. Треба починати це партнерство з політичного договору, а підписати його слід у Києві, — підкреслив Президент. — Раніше все впиралося в розмови щодо Чорноморського флоту. Сьогодні ми з Леонідом Даниловичем за участю глав урядів поставили на цьому питанні крапку».

Б. Єльцин привітав усіх росіян і українців, зазначивши, що підписані документи — «це не тільки військовий, а й економічний крок уперед».

Слідом за цим президенти Росії та України тричі поцілувалися.

Президент України Леонід Кучма повідомив про домовленість із Президентом РФ зустрічатися не рідше як один раз на місяць з усіх питань, що постають у відносинах двох країн.

Наступна зустріч Б. Єльцина та Л. Кучми, а також керівників двох урядів відбудеться в Криму. Строки поки що невідомі.

Відносинам — міцніти

Голова Верховної Ради України О.Мороз прийняв Надзвичайного і Повноважного посла Королівства Швеції в Україні М.Халлквіста. Відбулася дружня розмова, під час якої було порушено ряд питань, що стосуються наступного візиту в нашу країну делегації ріксдагу Королівства Швеції. О. Мороз підкреслив, що для України дуже важливо знати успіхи Швеції в економічному розвитку, тому що вони обумовлені досвідом парламентського будівництва, передвиборчої діяльності, як і практикою державного та економічного розвитку дружньої країни. З обох сторін висловлювалася думка про те, що з метою забезпечення належних умов для розвитку співробітництва та використання існуючого потенціалу відносин наших країн у політичній, економічній, науково-технічній, гуманітарній сферах. Важливо також плідно співпрацювати у створенні відповідної договірно-правової бази.

Леонід Кучма отримав премію

У Нью-Йорку відбулася церемонія передачі премії «Нова Європа» Президентові України Леонідові Кучмі. Від його імені премію прийняв глава Адміністрації Президента Дмитро Табачник, який очолює урядову делегацію.

Заснована відомим американським Інститутом досліджень проблем Сходу та Заходу, премія «Нова Європа» — кришталевий кубок, що символізує єднання країн світу, — вручалася президентам Чехії, Угорщини, Словаччини, провідним європейським та американським політикам, які внесли видатний вклад у поширення ідей демократії.

Цьогорічну премію присуджено Президентові України — за «видатний внесок в демократичну трансформацію України та виведення України на нове вагоме місце в Європі та світі».

«І знов молюсь землі зеленій...»

ОСЬ І ЗНОВУ із Зеленою чи, як її в народі називають, Клечальною суботою прийшло до нас літо.

Сьогодні українські оселі й обійстя, і найперше — в селах замайоріють різним зіллям, галузками, а то й цілими молодими деревцями клена, липи, ясеня, явора... Газдині приберуть помешкання, приготують святкові страви — а там і Клечальна неділя або П'ятидесятниця —п'ятдесятий день після Великодня — обізветься першими півнями і закличною мелодією церковних дзвонів.

«На Зелені свята, писав відомий дослідник-етнограф Олекса Воропай, — починають квітувати жита, а, за народним віруванням, у цей час прокидаються мерці. В стародавніх мешканців Європи, зокрема України, час квітування хлібів вважали за найнебезпечніший: люди боялися, щоб із цвітом чогось не сталося злого. А мертві предки — то охоронці інтересів свого роду, тож зверталися до них, поминали їх, приносили пожертви, влаштовуючи тризни. Ось так з давніх-давен зародився й досі живий звичай поминати мертвих родичів на Зелені свята».

Молоде літо бере нас у свої зелені обійми, приємно бентежить душу, підтримує наші найкращі надії.

На спокій і злагоду в нашому українському домі, на достаток і щастя кожного з нас!

Повірмо ж, що саме так і станеться, і повторимо як молитву віршовані рядки Богдана-Ігоря Антонича: «...І знов молюсь землі зеленій, зелений сам, немов трава».

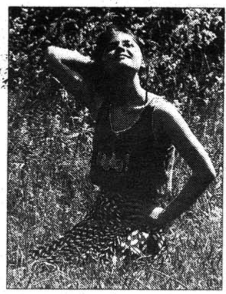

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

ДРУЗІ! Сьогодні останній день передплати на нашу газету. Передплатна ціна на II півріччя — 600 тис. крб., на 3 місяці — 300 тис. Індекс українського варіанта — 60955, російського — 60997.

Офіційно

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про призначення Є.Марчука Прем'єр-міністром України

1. Призначити МАРЧУКА Євгена Кириловича Прем'єр-міністром України.

2. Цей Указ набирає чинності з дня його підписання.

Президент України Л. КУЧМА.

м.Київ,
8 червня 1995 року.

***

МАРЧУК ЄВГЕН КИРИЛОВИЧ

Народився 28 січня 1941 року в селі Долинівка Гайворонського району Кіровоградської області.

Має вищу педагогічну та юридичну освіту, володіє англійською та німецькою мовами. 1963 року почав працювати у системі КДБ при Раді Міністрів УРСР. Пройшов шлях від оперуповноваженого до першого заступника голови Комітету державної безпеки УРСР.

З червня 1991 року — державний міністр України з питань оборони, національної безпеки і надзвичайних ситуацій, а з листопада того ж року — голова Служби безпеки України. У липні 1994 року призначений віце-прем'єр-міністром України, а у жовтні 1994 року — першим віце-прем'єр-міністром України — головою Координаційного комітету при Президентові України по боротьбі з корупцією і організованою злочинністю.

Указом Президента України від 3 березня 1995 року на Євгена Кириловича Марчука було покладено виконання обов'язків Прем'єр-міністра України.

Одружений, має двох дітей.

Виступ Голови Верховної Ради України Олександра Мороза під час підписання Конституційного договору між Верховною Радою України і Президентом України 8 червня 1995 року

Дорогі друзі!

У великій політиці не буває переможених і переможців — я тут повністю підтримую Леоніда Даниловича. Є правильне рішення або неправильне. Вчорашнє рішення було правильним.

Мені здається, що сьогодні нам треба не заговорити цю подію, а працювати над розв'язанням тих загальнодержавних проблем, які добре розуміють і у виконавчій гілці влади, і у законодавчій владі.

Оцінку зроблять громадяни України і світове співтовариство. Ця оцінка залежатиме від того, якого змісту буде подано програму реформування економіки ближчим часом від уряду, як працюватиме над нею законодавчий орган, наскільки будуть ефективними прийняті у зв'язку з тим закони. Я вірю, що це будуть серйозні документи, і вірю, що всі депутати надзвичайно прискіпливо й наполегливо працюватимуть над їх удосконаленням.

І нарешті. У Верховній Раді немає сталої більшості і немає сталої опозиції. Є єдиний суб'єкт влади: вищий законодавчий орган — Верховна Рада. Залежно від того, які питання розглядаються, розходяться голоси. І це нормально. Це ознака демократичності нашої влади, демократичності законодавчого органу і демократичності нашого суспільства.

У мене як у Голови Верховної Ради і, я гадаю, в усіх громадян України повагу викликають ті депутати, які проголосували за підписання угоди, і ті, що не голосували за, бо кожен з них відстоював свою думку. Але в цілому я вважаю, що Верховна Рада як вищий орган законодавчої влади ухвалила правильне рішення. Я це хочу ще раз підтвердити.

Вірю, що добре співробітництво між ланками влади в Україні дасть добрі результати.

Парламентська хроніка

У комісіях працювати легше?

Денне засідання 8 червня

Після перерви, викликаної підписанням Конституційної угоди між двома гілками влади, народні депутати спробували розглянути питання про внесення змін і доповнень до Закону «Про порядок формування місцевих органів влади і самоврядування».

Комісія з питань державного будівництва, діяльності Рад і самоврядування запропонувала внести зміни до 46-ї, 47-ї і 51-ї статей цього закону. Зокрема, знизити планку явки виборців на дільниці до 25 відсотків, аби вважати вибори дійсними. Необхідність таких поправок диктується проведенням виборів місцевих органів влади в Автономній Республіці Крим.

Однак після короткої дискусії ця законодавча ініціатива не набрала необхідної кількості голосів. Як і наступна — про ратифікацію кредитної угоди між Україною та Європейським банком реконструкції та розвитку.

Отож, після обміну думками депутати прийшли до висновку, що винесені на пленарне засідання законопроекти потребують більш ретельного доопрацювання в комісіях, а тому вирішили сесійне засідання продовжити наступного дня.

Важко сказати, що вплинуло на те, аби прийняти таке рішення. Надто урочиста церемонія підписання угоди в Маріїнському палаці чи, може, й справді запропоновані документи вимагали дуже копіткої, серйозної роботи, насамперед, у комісіях?

Володимир КОРОЛЮК.

Ще раз про межу малозабезпеченості

Ранкове засідання 9 червня

Уже вкотре Верховна Рада України повертається до розгляду питання про межу малозабезпеченості. Раніше виходило так: у народних депутатів була своя позиція щодо визначення цієї межі, в уряду — інша.

А сьогодні виконувач обов'язків віце-прем'єр-міністра України Віктор Пинзеник почав свою доповідь з того, що, нарешті, удалося дійти згоди між комісіями Верховної Ради, Міністерством фінансів і Кабінетом міністрів України в цілому. Не відкидаючи раніше названу цифру межі малозабезпеченості в 3 млн. 685 тис. карбованців, Віктор Михайлович водночас зауважив, що споживчий кошик, який становить основу визначеної цифри, багато хто сприймає надто абстрактно, адже багато товарів — м'ясо, картопля, молоко та інші — купують далеко не всі громадяни. Отож, зазначив він, треба, щоб органи місцевої влади, визначаючи пенсійні та соціальні доплати, підходили до кожної людини індивідуально. Але, якщо порахувати кількість грошей, необхідних для всіх доплат, виходячи навіть з такої моделі, потрібно додатково трильйони і трильйони карбованців. В. Пинзеник назвав джерела, де взяти такі кошти, не вдаючись до грошового верстата. Це позбавлення пільг комерційних підприємств у сплаті окремих податків, введення додаткових податків на імпорт товарів, збільшення акцизних зборів, підняття планки податку на добавлену вартість до 25 %. Наведено було й такий приклад. Нині громадянин може ввозити на територію країни товарів на 1500 доларів без митного збору. Тепер пропоновано цю межу знизити до 300 доларів.

Після відповідей на запитання та співдоповіді заступника голови Комісії з питань соціальної політики та охорони праці Івана Чижа, а також окремих виступів було прийнято відповідне рішення.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

«Реформи» перемагають «Єдність»

Кілька днів тому на стадіоні «Арсенал» у Києві відбувся незвичайний футбольний матч, котрий, звісно, не мав такого розголосу, як поєдинки збірних України та Хорватії. Зустрічалися команди фракцій Верховної Ради України «Реформи» і «Єдність». Так-от, перші продемонстрували злагодженість, бойовитість і, певною мірою, майстерність.

«Реформи» виграли — 6:0! Голи забили народні депутати Григорій Омельченко, Ігор Осташ (2), Тарас Стецьків (2), Сергій Соболєв. Цікаво, що Григорій Омельченко почав зустріч як воротар. Але дуже швидко помінявся з Яковом Бардіним, пішов в атаку і відкрив рахунок.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Коментар

ПОЛІТИКА — МИСТЕЦТВО КОМПРОМІСУ

Отже, головним підсумком внутріполітичного життя країни минулого тижня і в цілому майже півріччя стало підписання Конституційного договору між Президентом України і Верховною Радою України в Маріїнському палаці.

Скоріш за все це й був єдиний шлях для подолання затяжного конфлікту двох гілок влади. Обійшлося без політичних і соціальних потрясінь, що могли спричинитися в результаті переростання «холодної війни» між Президентом і Верховною Радою в «гарячу». Слава Богу, вистачило витримки й глузду піти на компроміс. Хоча Президент, виступаючи в парламенті, висловився про те, що саме оголошення плебісциту «було чи не одним із способів уникнути реальних зіткнень, утриматися від силових дій».

Безумовно, Президент, наділений народом владою, в посиланнях на своє природне право знати думку громадян своєї країни, має рацію. Та про що важливо знати думку? Про довіру? То вже довірили рік тому. І Президенту, і парламенту, і не вина парламенту загалом у тому, що до законодавчого органу прийшла якась частина депутатів на популістських гаслах, під дією ностальгії за минулими часами. Такі реалії у суспільстві. Але влада й дана суспільству для прогресу самого суспільства в його розвитку. Без сумніву, таким прогресивним кроком є прийняття нової Конституції. Але й колишній парламент, і колишній Президент розуміли, що це неможливо зробити силами законодавчого органу. Бо 301 голос не могло набрати багато основоположних статей.

Хоча ця норма чинної Конституції стосується лише внесення змін і доповнень, а не прийняття нової Конституції. А про те, скільки потрібно голосів для цього, сама Конституція замовчує. Голова Конституційного суду, тодішній керівник робочої групи з підготовки проекту Конституції Леонід Юзьков, який пішов з життя у березні нинішнього року, казав про можливість прийняття нової Конституції простою більшістю в парламенті та передання її на затвердження Всеукраїнським референдумом. Цю саму ідею він висловив і на засіданні вже нової Конституційної комісії.

Це була підказка легітимного ходу та способу прийняття Закону про владу. На той момент, коли Закон про владу прийняли простою більшістю голосів у парламенті, було б виправдано направити його на Всеукраїнський референдум для схвалення. Думка народу, носія суверенітету, диктувала б парламенту свою волю саме в питанні поділу влади та її організації. А не в питанні любові до тієї чи тієї гілки влади. В цьому суттєва відмінність. Тим паче, підкреслив Президент, що «Закон про владу відкриває нам дорогу до Ради Європи, яка схильна вважати його так званою «Малою Конституцією».

А Україна обрала нетрадиційний шлях і спосіб прийняття малої Конституції. Як охарактеризував його Голова Верховної Ради, це «юридична умовність на основі політичної домовленості», тобто компроміс.

Президент видав Указ про скасування опитування громадян щодо довіри Президенту і парламенту. І виглядає це як заохочення парламенту, який, злякавшись плебісциту, пішов на поступки, підписавши Конституційний договір. І цей дамоклів меч, як зазначив Президент, виступаючи в парламенті напередодні підписання Договору, продовжує висіти над парламентом: «Я хочу, щоб усі знали, що й сьогодні я не ставлю під сумнів своє право звернутися до народу за підтримкою в момент невизначеності та загострення протистояння законодавчої і виконавчої властей. Я не гірш за своїх опонентів усвідомлюю складність і неоднозначність ситуації, що можлива в майбутньому». Отож, Президент залишає за собою право вдаватися до «виховання» парламенту. Розуміючи, що таким чином останній може перетворитися на кишенькову машину для голосування, Голова Верховної Ради Олександр Мороз запропонував передбачити, що до прийняття нової Конституції сторони не виноситимуть на Всеукраїнський референдум або консультативний референдум і опитування інші питання, крім прийняття нової Конституції.

Тим більше, що створювана Президентом вертикаль влади де-юре показала, що вона існує де-факто ще до підписання Конституційного договору, коли, незважаючи на вето парламенту на Указ Президента про плебісцит, на місцях маховик уже було запущено...

Так, відпрацьована світовою практикою до дрібниць, яка, утім, у політиці не існує, система стримувань і противаг для органічного функціонування влади, одним із елементів якої вважається референдум або плебісцит, показала свою дієвість навіть на підході до її застосування. Та все ж таки не хотілося б повторення пройденого. Бо владу, що її дав народ своїм представникам, і дано для того, щоб користуватися нею за законами демократії, а не анархії. Адже недарма кажуть, що в беззаконні нема закону.

Світлана ПИСАРЕНКО.

КОНСТИТУЦІЙНИЙ ДОГОВІР

МІЖ ВЕРХОВНОЮ РАДОЮ УКРАЇНИ ТА ПРЕЗИДЕНТОМ УКРАЇНИ

Про основні засади організації та функціонування державної влади і місцевого самоврядування в Україні на період до прийняття нової Конституції України

Верховна Рада України

як єдиний законодавчий орган — з одного боку, та

Президент України

як глава держави і глава виконавчої влади — з другого боку, тобто

Сторони,

що є суб'єктами конституційного права, які одержали свої повноваження безпосередньо від народу,

виходячи з того, що

- відсутність нової демократичної Конституції України є гальмівним чинником на шляху здійснення економічних, а також політичних і державно-правових реформ;
- відхилення Закону України «Про застосування Закону України «Про державну владу і місцеве самоврядування в Україні» та зміни Конституції (Основного Закону) України у зв'язку з його прийняттям», спрямованого на реалізацію положень Закону України «Про державну владу і місцеве самоврядування в Україні», унеможливлює належне функціонування всього державного механізму як у центрі, так і на місцях, стримує проведення економічних реформ, веде до подальшого зубожіння переважної більшості населення, загострення соціальних конфліктів;
- наявність глибокої економічної, а також політичної кризи призводить до соціальної напруги в суспільстві, його криміналізації та до політичного протистояння владних структур,

з метою

- уникнення неузгодженостей між чинними нормами Конституції (Основного Закону) України і нормами Закону «Про державну владу і місцеве самоврядування в Україні» та введення цього Закону в систему правових актів, що визначають конституційний лад України;
- подальшого забезпечення розвитку та успішного завершення конституційного процесу в Україні,

прагнучи до

- забезпечення належного захисту прав і свобод людини і громадянина в умовах кризового стану;
- створення надійних гарантій існування суверенної України, збереження цілісності та недоторканності її території;
- реформування державної влади на засадах чіткого розподілу функцій між її законодавчою і виконавчою гілками як необхідної передумови подолання економічної, соціальної та конституційної кризи;
- створення політико-правових умов для здійснення економічних реформ, підтримання виробництва, забезпечення фінансової стабільності та соціального захисту населення;
- запобігання політичному протистоянню владних структур з його можливими руйнівними наслідками для долі всієї країни і суспільства;
- забезпечення громадянського миру і спокою в Україні та створення умов для гідного життя і праці людини, консолідації всіх здорових сил суспільства,

враховуючи

позитивні надбання, здобуті в тривалому процесі узгодження позицій Президента України та Верховної Ради України під час роботи над проектом Закону «Про державну владу та місцеве самоврядування в Україні»,

на основі

доброї волі Сторін, взаємних поступок та компромісу

дійшли згоди про таке:

На період до прийняття нової Конституції України організація та функціонування органів державної влади і місцевого самоврядування здійснюються на засадах, визначених Законом «Про державну владу і місцеве самоврядування в Україні», який Верховна Рада України схвалила 18 травня 1995 року більшістю голосів народних депутатів України, а саме:

Розділ I
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1

Україна є демократичною, соціальною, правовою державою, яка утворена на основі здійснення українським народом свого суверенного права на самовизначення, виражає волю народу і захищає інтереси своїх громадян.

В Україні діє принцип верховенства Права.

Стаття 2

Вся повнота влади в Україні належить народові. Народ є єдиним джерелом влади і здійснює її як безпосередньо — шляхом референдумів, так і через систему державних органів та органів місцевого самоврядування.

Ніхто не може привласнити право здійснювати державну владу.

Стаття 3

Державна влада в Україні будується на засадах її розподілу на законодавчу, виконавчу і судову.

Стаття 4

Місцеве самоврядування в Україні здійснюється через територіальну самоорганізацію громадян безпосередньо та через органи місцевого самоврядування. Органи місцевого самоврядування обираються безпосередньо громадянами України, які проживають на території відповідно міста, селища, села.

Стаття 5

Всі органи державної влади і органи місцевого самоврядування в Україні здійснюють свої повноваження, виходячи з пріоритетності прав і свобод людини. Забезпечення цих прав і свобод, охорона життя, честі і гідності людини — обов'язок держави.

Суспільне життя в Україні базується на засадах політичної, економічної та ідеологічної багатоманітності.

Власність в Україні є загальнодержавною, комунальною, колективною і приватною.

Закон гарантує рівний захист усіх форм власності, соціальну спрямованість ринкової економіки.

Розділ II
ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Стаття 6

Верховна Рада України є єдиним органом законодавчої влади України, до складу якого входять 450 народних депутатів, обраних на чотири роки на основі загального, рівного і прямого виборчого права при таємному голосуванні.

Чергові вибори народних депутатів України проводяться в першу неділю квітня після закінчення чотирирічного строку повноважень попереднього складу Верховної Ради України.

Наступні вибори народних депутатів України проводяться за змішаною мажоритарно-пропорційною системою.

Порядок проведення виборів народних депутатів України, визначення їх результатів та визнання повноважень здійснюється відповідно до Закону України «Про вибори народних депутатів України».

Статус народного депутата України визначається Законом України «Про статус народного депутата України».

Стаття 7

Верховна Рада України проводить свою роботу сесійно.

Сесії Верховної Ради України складаються з пленарних засідань Верховної Ради України, а також засідань постійних та інших комісій, що проводяться у період між пленарними засіданнями.

Верховна Рада України збирається на першу сесію на тридцятий день після проведення виборів за повідомленням Голови Центральної виборчої комісії.

Чергові сесії скликаються Президією Верховної Ради України. Позачергові сесії скликаються Головою Верховної Ради України, Президією Верховної Ради України з їх ініціативи або за пропозицією не менш як 1/3 складу Верховної Ради України або з ініціативи Президента України.

Верховна Рада України працює відповідно до Регламенту Верховної Ради України, який має силу Закону.

Стаття 8

Верховна Рада України обирає з числа народних депутатів України постійні комісії, які відповідно до Закону України «Про постійні комісії Верховної Ради України» та Регламенту Верховної Ради України ведуть законопроектну роботу, здійснюють попередній розгляд і підготовку питань, що належать до відання Верховної Ради України, а також контроль за виконанням законів та постанов Верховної Ради України. Верховна Рада України може створювати, коли визнає за необхідне, депутатські слідчі, ревізійні та інші комісії з питань, що належать до відання Верховної Ради України.

Стаття 9

Голова Верховної Ради України, його заступники, голови постійних комісій і керівники депутатських груп, фракцій Верховної Ради України утворюють Президію Верховної Ради України.

Президія Верховної Ради України є підзвітним Верховній Раді України органом, який здійснює свої повноваження в межах, передбачених цим Законом.

Стаття 10

Президія Верховної Ради України:

1) скликає чергові сесії Верховної Ради України;

2) організує підготовку сесій Верховної Ради України;

3) координує діяльність постійних комісій Верховної Ради України;

4) сприяє народним депутатам України у здійсненні ними своїх повноважень і забезпечує їх необхідною інформацією;

5) організує проведення всенародних обговорень проектів законів України та інших актів Верховної Ради України;

6) організує видання українською і російською мовами законів України та інших актів, прийнятих Верховною Радою України, Президією Верховної Ради України, сприяє виданню зазначених актів у перекладі іншими мовами, якими користується більшість населення відповідних місцевостей України.

Президія Верховної Ради України приймає постанови з питань, віднесених до її відання.

Стаття 11

Голова Верховної Ради України та його заступники обираються з числа народних депутатів України таємним голосуванням на строк повноважень Верховної Ради України. Вони можуть бути в будь-який час шляхом таємного голосування відкликані Верховною Радою України.

Стаття 12

Голова Верховної Ради України:

1) здійснює загальне керівництво підготовкою питань, що розглядаються Верховною Радою України;

2) представляє Верховну Раду України у відносинах з посадовими особами, державними органами і об'єднаннями громадян в Україні та за кордоном;

3) представляє Верховній Раді України кандидатури для обрання на посади заступників Голови Верховної Ради України, головного редактора газети Верховної Ради України. Спільно з Президентом України подає кандидатури для призначення Верховною Радою України Голови Конституційного Суду України. Вносить пропозиції щодо кандидатур для призначення половини складу суддів Конституційного Суду України;

4) веде засідання Верховної Ради України, Президії Верховної Ради України, підписує акти Верховної Ради України та її Президії, видає розпорядження;

5) здійснює загальне керівництво апаратом Верховної Ради України.

Заступники Голови Верховної Ради України виконують за його дорученням окремі функції. Один із них заміщає Голову в разі його відсутності або неможливості здійснення ним своїх обов'язків.

Стаття 13

Народні депутати України працюють у Верховній Раді України на постійній основі. Вони не можуть поєднувати депутатську діяльність з іншою, крім викладацької, наукової та іншої творчої роботи.

Стаття 14

Народний депутат України не може бути притягнутий до кримінальної відповідальності, заарештований або підданий заходам адміністративного стягнення, що накладаються в судовому порядку, без згоди Верховної Ради України.

Стаття 15

Право законодавчої ініціативи у Верховній Раді України належить народним депутатам України, постійним комісіям Верховної Ради України, Президенту України, Кабінету Міністрів України, Верховному Суду України, Вищому арбітражному суду України.

Президент України, виходячи з невідкладності законодавчого врегулювання певної сфери суспільних відносин, може ставити питання про позачерговий розгляд внесених ним законопроектів. Такі законопроекти включаються до порядку денного засідань Верховної Ради України зразу ж після їх внесення і розглядаються згідно з Регламентом Верховної Ради України.

Стаття 16

Верховна Рада України розглядає і вирішує питання державного і суспільного життя, що потребують врегулювання законами України, а також здійснює установчі та контрольні функції, передбачені Конституцією України та цим Законом.

Верховна Рада України, крім законів України, в межах своїх повноважень приймає постанови, заяви, декларації, звернення.

Стаття 17

Верховна Рада України:

1) приймає Конституцію України, закони України, кодекси та інші кодифіковані акти, вносить до них зміни і доповнення, дає їх офіційне тлумачення;

2) здійснює контроль за виконанням Конституції України, законів України та постанов Верховної Ради України;

3) здійснює контроль у сфері захисту прав людини;

4) розглядає та приймає рішення щодо Програми діяльності новосформованого Уряду України;

5) розглядає, вносить зміни і затверджує поданий Президентом України Державний бюджет України та здійснює контроль за його виконанням;

6) затверджує загальнодержавні програми економічного, соціального і національно-культурного розвитку, а також щодо охорони навколишнього природного середовища;

7) призначає вибори Президента України, проголошує акт про його обрання, приймає відставку Президента України;

8) розглядає щорічні та позачергові доповіді Президента України про внутрішню і зовнішню політику України;

9) ратифікує, денонсує міжнародні договори України чи оголошує про їх укладення або приєднання України до них;

10) приймає рішення про свій саморозпуск та одночасно призначає дострокові вибори народних депутатів України;

11) призначає вибори до місцевих Рад;

12) затверджує загальну структуру, чисельність Збройних Сил України, Прикордонних військ України, Національної гвардії України, Служби безпеки України, інших військових формувань, утворених відповідно до законодавства України;

13) затверджує укази Президента України про оголошення стану війни, запровадження воєнного стану на всій території України чи в окремих її місцевостях у разі воєнного нападу або загрози воєнного нападу на Україну, рішення про їх припинення або скасування, укладення миру і про загальну або часткову мобілізацію на території України у разі оголошення стану війни;

14) затверджує укази Президента України про запровадження на всій території України або в окремих її місцевостях надзвичайного стану;

15) утворює Раду оборони України і визначає перелік посадових осіб, які входять до її складу;

16) затверджує за поданням Президента України склад Центральної виборчої комісії по виборах народних депутатів України та Президента України;

17) призначає за спільним поданням Голови Верховної Ради України і Президента України Голову Конституційного Суду України. Призначає половину складу суддів Конституційного Суду України. Приймає присягу суддів Конституційного Суду України;

18) призначає за поданням Президента України Голову Верховного Суду України, Голову Вищого арбітражного суду України, Голову Правління Національного банку України та звільняє їх;

19) призначає та звільняє Генерального прокурора України за поданням Президента України;

20) призначає за поданням Президента України суддів Верховного Суду України та Вищого арбітражного суду України та звільняє їх у встановленому законом порядку;

21) повторно розглядає закон, щодо якого Президентом України застосовано вето;

22) приймає рішення з питань адміністративно- територіального устрою України, проводить найменування та перейменування населених пунктів України;

23) може оголосити вотум недовіри усьому складові Уряду України чи окремим його членам, що тягне за собою їх відставку;

24) приймає з власної ініціативи або з ініціативи не менш як трьох мільйонів виборців рішення про проведення всеукраїнських референдумів, оголошує результати всеукраїнських референдумів;

25) здійснює контроль за наданням Україною позик, економічної та іншої допомоги іноземним державам, а також за укладенням угод про державні позики і кредити та за використанням позик і кредитів, одержуваних Україною від іноземних держав;

26) скасовує правові акти Верховної Ради Автономної Республіки Крим у разі їх невідповідності Конституції і законам України;

27) застосовує вето щодо указів Президента України у разі невідповідності їх Конституції і законам України з одночасним зверненням до Конституційного Суду України.

Верховна Рада України передає на підпис Президентові України прийняті нею закони для наступного обнародування.

Верховна Рада України розглядає і вирішує питання, що не належать згідно з чинними нормами Конституції України та цим Законом до компетенції органів державної виконавчої чи судової влади, представницьких органів та органів місцевого самоврядування, а також не є такими, що вирішуються виключно всеукраїнським референдумом.

Верховна Рада України не може делегувати свої повноваження іншим органам, крім випадків, передбачених Конституцією України та цим Законом.

Стаття 18

Виключно законами визначаються:

1) регулювання питань про права та свободи людини і громадянина, громадянство, статус осіб без громадянства, біженців та іноземців; засади внутрішньої і зовнішньої політики, оборони та державної безпеки; основи соціального захисту і охорони здоров'я громадян, охорони навколишнього природного середовища, виховання, освіти і культури, науки, охорони прав інтелектуальної власності, шлюбу і сім'ї; права національних меншин; питання демографії і міграції; статус мов; діяльність об'єднань громадян, засобів масової інформації;

2) загальнодержавні податки, види зборів і платежів, фінансове, цінове і кредитне регулювання, митна справа; правовий режим власності, майнові відносини; засади правового регулювання економічного та соціального розвитку держави, підприємництва, праці, природо- і землекористування, питання видів, типів, вартості і карбування монет; затвердження Державного бюджету України, а також зміни і звіт про його виконання; державний кредит; статус спеціальних (вільних) економічних зон; випуск державних цінних паперів; валюта та проби;

3) організація та діяльність Верховної Ради України, статус народних депутатів України, органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, основні засади державної служби, судоустрою, судочинства, адвокатури, нотаріату, прокуратури та органів виконання покарань; діяння, які є злочинними, адміністративними і дисциплінарними порушеннями, відповідальність за них;

4) порядок використання природних ресурсів, енергосистем, усіх видів транспорту та зв'язку; освоєння космосу;

5) встановлення одиниць ваги, міри, часу, стандартів і засади державної статистики та інформатики;

6) організація і порядок проведення виборів і референдумів;

7) статус столиці, міст загальнодержавного значення;

8) правила здійснення дипломатичних і консульських відносин, укладення, денонсації, приєднання до міжнародних договорів;

9) правовий режим державного кордону;

10) статус іноземних військ на території України; порядок використання Збройних Сил України за межами України;

11) правовий режим воєнного і надзвичайного стану;

12) встановлення державної символіки та її використання; заснування державних нагород, військових, почесних та інших спеціальних звань.

До законодавчого регулювання можуть бути віднесені також інші питання, визначені Конституцією України.

Розділ III
ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ

Стаття 19

Президент України є главою держави і главою державної виконавчої влади України.

Президент України як глава держави представляє Україну як у внутрішньодержавних, так і у зовнішніх відносинах.

Президент України як глава державної виконавчої влади здійснює цю владу через очолюваний ним Уряд — Кабінет Міністрів України — та систему центральних і місцевих органів державної виконавчої влади.

Стаття 20

Президентом України може бути обраний громадянин України віком від 35 до 65 років, який проживає в Україні не менш як 10 останніх років перед обранням і володіє державною мовою.

Стаття 21

Президент України обирається громадянами України строком на 5 років на основі загального, рівного і прямого виборчого права при таємному голосуванні.

Порядок проведення виборів Президента України визначається Законом України «Про вибори Президента України».

Чергові вибори Президента України проводяться в першу неділю листопада після закінчення п'ятирічного строку з дня його обрання.

Президент України вступає на посаду не пізніш як через п'ятнадцять днів з часу оголошення результатів виборів. При вступі на посаду Президент України приносить Присягу на пленарному засіданні Верховної Ради України, текст і порядок проголошення якої визначаються законом.

Одна і та ж особа не може бути Президентом України більше двох строків підряд.

Стаття 22

Президент України у місячний строк після вступу на посаду або з дня відставки попереднього складу Уряду призначає Прем'єр-Міністра України, формує новий склад Уряду України — Кабінет Міністрів України.

У двомісячний строк від дня сформування Кабінет Міністрів України представляє Програму своєї діяльності на розгляд Верховної Ради України. У разі незгоди з поданою Програмою Верховна Рада України може виразити Кабінету Міністрів України недовіру.

Після схвалення Верховною Радою України Програми діяльності Уряду України Верховна Рада України може виразити недовіру Уряду України не раніше ніж після однорічного строку його роботи.

Стаття 23

Президент України за своїм підписом обнародує закони України, які були прийняті Верховною Радою України.

Обнародування законів має бути здійснено у двотижневий строк з часу, коли тексти законів надійшли від Верховної Ради України до Президента України.

У цей же строк Президент України в разі незгоди із змістом Закону, прийнятого Верховною Радою України, може використати щодо цього закону право вето і повернути його із своїми зауваженнями для повторного розгляду Верховною Радою України.

Якщо під час повторного розгляду Верховна Рада України більшістю у 2/3 голосів від фактичного її складу знову схвалить цей закон, Президент України в 10-денний строк має його підписати і обнародувати.

Стаття 24

Президент України:

1) виступає гарантом державного суверенітету, незалежності, недоторканності кордонів, національної безпеки, територіальної цілісності України, додержання Конституції і законів України, прав та свобод людини і громадянина;

2) звертається з посланнями до народу України;

3) подає Верховній Раді України щорічні та позачергові доповіді про внутрішню і зовнішню політику України;

4) очолює систему органів державної виконавчої влади України;

5) створює, реорганізує і ліквідує міністерства, відомства, інші центральні та місцеві органи державної виконавчої влади в межах коштів Дер-

жавного бюджету України, призначає (затверджує) і звільняє з посад керівників цих органів;

6) скасовує акти центральних і місцевих органів державної виконавчої влади України, а також акти органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим у разі їх невідповідності Конституції та законам України, а також указам і розпорядженням Президента України;

7) здійснює в межах, встановлених законом, управління майном, що перебуває у загальнодержавній власності;

8) є Верховним Головнокомандувачем Збройними Силами України, призначає і звільняє вище командування Збройних Сил України, вживає заходів щодо забезпечення обороноздатності держави;

9) очолює Раду Національної безпеки України та затверджує її персональний склад;

10) подає на розгляд Верховної Ради України проект Державного бюджету України та звіт про його виконання;

11) спільно з Головою Верховної Ради України подає кандидатуру для призначення Верховною Радою України Голови Конституційного Суду; призначає половину складу суддів Конституційного Суду України;

12) подає кандидатури для призначення Верховною Радою України на посади Голови Верховного Суду України, Голови Вищого арбітражного суду України, Генерального прокурора України, Голови Правління Національного банку України, а також для призначення суддів Верховного Суду України і Вищого арбітражного суду України;

13) призначає за поданням Міністерства юстиції України, погодженим з Верховним Судом України та Вищим арбітражним судом України, суддів загальних та арбітражних судів;

14) здійснює зовнішню політику України, веде переговори і підписує міжнародні договори України; призначає і відкликає дипломатичних представників України в іноземних державах та при міжнародних організаціях; приймає вірчі і відкличні грамоти акредитованих при ньому дипломатичних представників іноземних держав;

15) подає на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо персонального складу Центральної виборчої комісії по виборах народних депутатів України та Президента України;

16) приймає рішення про визнання іноземних держав;

17) нагороджує державними нагородами України, присвоює почесні звання України; засновує президентські відзнаки і нагороджує ними;

18) присвоює вищі військові звання, дипломатичні ранги, інші спеціальні звання і класні чини та військові звання суддям військових судів;

19) вирішує питання прийняття до громадянства і виходу з громадянства України, надання притулку іноземним громадянам та особам без громадянства; вживає заходів щодо захисту інтересів громадян України поза її межами;

20) здійснює помилування осіб, засуджених судами України; видає укази про амністію;

21) приймає рішення про оголошення стану війни, запровадження воєнного стану на всій території України чи в окремих її місцевостях у разі воєнного нападу або загрози воєнного нападу на Україну, рішення про їх припинення або скасування, укладення миру і невідкладно вносить ці питання на розгляд Верховної Ради України, а також оголошує загальну або часткову мобілізацію на території України у разі оголошення стану війни;

22) оголошує в разі необхідності окремі місцевості України зонами екологічного лиха;

23) оголошує на всій території України або в окремих її місцевостях надзвичайний стан відповідно до Закону України «Про надзвичайний стан»;

24) здійснює інші повноваження відповідно до Конституції та законів України.

Президент України не може передавати свої повноваження іншим особам та органам.

Стаття 25

Президент України в межах своїх повноважень видає укази і розпорядження, які є обов'язковими для виконання на всій території України, дає їх тлумачення.

Президент України видає укази з питань економічної реформи, не врегульованих чинним законодавством України, які діють до прийняття відповідних законів.

Стаття 26

Президент України може призначити всеукраїнський референдум. Призначення Президентом України всеукраїнського референдуму здійснюється на підставах і в порядку, передбаченому Законом України «Про всеукраїнський та місцеві референдуми».

Стаття 27

Президент України подає Верховній Раді України щорічні і за зверненням Верховної Ради України позачергові, не частіше одного разу на рік, доповіді про внутрішню і зовнішню політику України.

Президент України може звертатися до народу України і Верховної Ради України з посланнями з актуальних питань суспільного і державного життя.

Стаття 28

Президент України користується правом недоторканності. Президент України виконує свої обов'язки до вступу на посаду новообраного Президента України.

Розділ IV
УРЯД УКРАЇНИ — КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

Стаття 29

Уряд України — Кабінет Міністрів України є центральним колегіальним органом державної виконавчої влади, підпорядкованим Президентові України і відповідальним перед ним.

Уряд України у своїй діяльності керується Конституцією, законами України, постановами Верховної Ради України, указами і розпорядженнями Президента України, Програмою діяльності Уряду, схваленою Верховною Радою України.

Стаття 30

Прем'єр-Міністр України організує і координує роботу Уряду — Кабінету Міністрів України, діючи в межах, визначених Президентом України.

Стаття 31

Кабінет Міністрів України у межах своїх повноважень:

1) забезпечує здійснення внутрішньої і зовнішньої політики, виконання Конституції і законів України, постанов Верховної Ради України, указів і розпоряджень Президента України;

2) вживає заходів щодо забезпечення державного суверенітету, національної безпеки і обороноздатності України, її територіальної цілісності і економічної самостійності;

3) здійснює заходи щодо забезпечення прав і свобод громадян, законності і правопорядку, боротьби із злочинністю, охорони прав власності;

4) забезпечує проведення економічних реформ, становлення, розвиток і стабільність ринкової економіки, її соціальну орієнтованість, розробляє і виконує загальнодержавні програми соціально-економічного і культурного розвитку України;

5) здійснює управління майном, що перебуває у загальнодержавній власності, та визначає форми взаємодії із суб'єктами інших форм власності;

6) забезпечує проведення державної політики у галузі фінансів, податків, цін та оплати праці, митній справі;

7) створює загальнодержавні та інші фонди розвитку, фонди ліквідації наслідків стихійного лиха та катастроф;

8) здійснює державну політику в галузі освіти, науки, культури і охорони здоров'я;

9) відповідає за складання проекту Державного бюджету України та виконання Державного бюджету України;

10) відповідає за проведення державної політики соціального захисту громадян;

11) відповідає за стан навколишнього природного середовища, екологічну безпеку і раціональне природокористування, за випуск і реалізацію екологічно чистих та якісних продуктів харчування, високоякісних предметів побуту та об'єктивну поінформованість населення у цій сфері;

12) спрямовує і координує роботу міністерств, інших підпорядкованих йому центральних і місцевих органів державної виконавчої влади;

13) здійснює інші повноваження, передбачені законами України.

Стаття 32

Президент України подає не пізніше 1 вересня проект Державного бюджету України на розгляд Верховної Ради України разом з концепцією бюджету, показниками кредитної емісії Національного банку України, прогнозом економічного розвитку України на наступний рік, показниками балансу фінансових ресурсів України. Проект Державного бюджету України має бути розроблений з додержанням вимог бюджетної резолюції, прийнятої Верховною Радою України.

Стаття 33

У разі несвоєчасного подання проекту Державного бюджету України Верховна Рада України може прийняти рішення про вотум недовіри Кабінету Міністрів України в цілому чи окремим його членам.

Стаття 34

У питаннях, пов'язаних з проведенням грошової кредитної політики, Кабінет Міністрів України погоджує свої дії з Національним банком України, на який покладаються функції визначення і проведення цієї політики.

Стаття 35

Кабінет Міністрів України на підставі Конституції та законів України, постанов Верховної Ради України, указів і розпоряджень Президента України видає у межах своїх повноважень постанови і розпорядження, які є обов'язковими для виконання на всій території України.

Міністри, керівники інших центральних органів державної виконавчої влади, керівники органів державної виконавчої влади Автономної Республіки Крим та областей, міст Києва та Севастополя здійснюють керівництво дорученими їм сферами і несуть відповідальність перед Президентом України за стан справ у цих сферах. Нормативно-правові акти центральних міністерств і відомств підлягають реєстрації у Міністерстві юстиції України.

Розділ V
СУДИ УКРАЇНИ

Стаття 36

Судову владу в Україні здійснюють виключно суди.

Конституційний Суд України, загальні та арбітражні суди складають судову систему України.

Судові рішення ухвалюються іменем України.

Стаття 37

Суди захищають права і законні інтереси громадян, юридичних осіб і держави шляхом здійснення правосуддя.

Суди є незалежними. Усі державні та інші установи і громадяни зобов'язані поважати незалежність судів.

Суди у своїй діяльності підкоряються тільки закону.

Суди України мають самостійне бюджетне фінансування.

Стаття 38

Конституційний Суд України є незалежним органом судової влади, що забезпечує відповідність законів, інших нормативних актів законодавчої і виконавчої влади Конституції України, охорону конституційних прав та свобод людини і громадянина.

Стаття 39

Правосуддя в Україні здійснюється у формі судочинства в цивільних, господарських, адміністративних і кримінальних справах, а також у формі прийняття рішень з питань відповідності чинному законодавству правових актів посадових осіб, місцевих органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Будь-яке втручання у здійснення правосуддя забороняється. Судові рішення не підлягають перегляду інакше як судом і у встановленому законом порядку. Створення надзвичайних або особливих судів у мирний час не допускається. Створення та діяльність таких судів у воєнний час регулюється законом.

Стаття 40

Судді є недоторканними, незалежними і підкоряються тільки закону. Статус суддів, порядок їх призначення визначаються Конституцією України і законами України.

Стаття 41

Судовий нагляд за законністю судових рішень загальних і арбітражних судів здійснюється відповідно Верховним Судом України та Вищим арбітражним судом України.

Стаття 42

Судді усіх судів, крім суддів Верховного Суду України, Вищого арбітражного суду України та Конституційного Суду України, призначаються Президентом України за поданням Міністерства юстиції України, погодженим відповідно з Верховним Судом України і Вищим арбітражним судом України.

Розділ VI
ПРОКУРАТУРА УКРАЇНИ

Стаття 43

Прокуратура України є органом державного обвинувачення, здійснення загального нагляду та нагляду за виконанням покарань у місцях позбавлення волі.

На Генерального прокурора України і підпорядкованих йому прокурорів покладається:

1) нагляд за додержанням Конституції та законів України органами та посадовими особами державної виконавчої влади, представницькими органами та органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями усіх форм власності, а також громадянами України, особами без громадянства;

2) нагляд за додержанням законодавства з питань прав і свобод громадян;

3) нагляд за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання і попереднє слідство;

4) розслідування злочинів у справах, які віднесені до компетенції органів прокуратури;

5) підтримання державного обвинувачення в суді;

6) нагляд за додержанням законів у місцях виконання кримінальних покарань, а також за застосуванням інших заходів примусового характеру;

7) захист майнових та інших інтересів громадян, юридичних осіб і держави.

Стаття 44

Генеральний прокурор України призначається на посаду та звільняється з посади Верховною Радою України за поданням Президента України.

Стаття 45

Прокурори у здійсненні своїх повноважень є незалежними і керуються тільки Конституцією та законами України.

Організація, повноваження, порядок діяльності Прокуратури України визначаються Законом України «Про прокуратуру».

Розділ VII
МІСЦЕВІ ОРГАНИ ДЕРЖАВНОЇ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Стаття 46

Органами державної виконавчої влади в областях, містах Києві та Севастополі (як містах загальнодержавного значення) і районах (крім районів у містах, за винятком міст Києва та Севастополя) є відповідно обласні, Київська та Севастопольська міські, районні, районні в містах Києві та Севастополі державні адміністрації, які очолюють голови цих адміністрацій.

Головами обласних, Київської та Севастопольської міських і районних державних адміністрацій Президент України призначає осіб, обраних головами відповідно обласних, Київської та Севастопольської міських і районних Рад.

У здійсненні своїх повноважень органи місцевої державної влади підпорядковані вищим органам державної виконавчої влади.

Правовий статус та обсяг повноважень обласних, Київської та Севастопольської міських, районних державних адміністрацій визначається цим Законом та Положенням, яке затверджується Президентом України. Президент України може делегувати державній адміністрації повноваження щодо управління розташованим на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці майном, що перебуває в загальнодержавній власності.

Особливості організації і функціонування органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в містах Києві та Севастополі визначаються окремими законами.

Стаття 47

Місцеве самоврядування в Україні це гарантоване державою право територіальних колективів громадян та обраних ними органів місцевого самоврядування самостійно вирішувати всі питання місцевого значення в межах Конституції і законів України.

Територіальною основою місцевого самоврядування є село (сільрада), селище, місто. Райони в містах з районним поділом є складовою частиною місцевого самоврядування міст. Питання організації управління районами в містах належать до компетенції міських Рад.

Первинними суб'єктами місцевого самоврядування є територіальні колективи громадян, які проживають у селах (сільрадах), селищах, містах.

Територіальні колективи громадян здійснюють свої повноваження безпосередньо та через обрані ними органи.

Фінансово-економічну основу місцевого самоврядування становлять: комунальна власність і фінансові ресурси села (сільради), селища, міста, джерелом яких є доходи місцевих бюджетів та позабюджетні надходження.

Стаття 48

Формами безпосереднього здійснення місцевого самоврядування територіальними колективами громадян є референдуми та інші способи участі громадян в обговоренні та вирішенні питань, віднесених законом до компетенції місцевого самоврядування.

Стаття 49

Органами місцевого самоврядування в селах (сільрадах), селищах, містах є відповідно сільські, селищні та міські Ради, що обираються згідно з законодавством України громадянами України, які проживають на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

До компетенції органів місцевого самоврядування належать:

— розробка, затвердження і виконання бюджетів відповідних адміністративно-територіальних одиниць згідно з чинним законодавством;

— встановлення передбачених законом місцевих податків і зборів;

— розпорядження комунальною власністю;

— організація та проведення місцевих референдумів;

— сприяння додержанню Конституції та законів України, указів і розпоряджень Президента України, постанов і розпоряджень Уряду України;

— здійснення інших повноважень, встановлених чинним законодавством.

Органи місцевого самоврядування з урахуванням місцевих умов і особливостей можуть за взаємною угодою перерозподіляти між собою на підставі договорів окремі самоврядні повноваження.

Порядок формування, організації та обсяги власних повноважень органів місцевого самоврядування визначаються окремим законом.

Стаття 50

Виконавчими органами сільських, селищних і міських Рад є виконавчі комітети. Персональний склад виконавчого комітету відповідної Ради формує Голова Ради одноособово.

Голови сільської, селищної, міської Рад обираються громадянами України, які проживають на території села (сільради), селища, міста. Голова Ради за посадою очолює виконавчий комітет відповідної сільської, селищної, міської Ради.

Голови сільської, селищної, міської Рад здійснюють загальне керівництво роботою відповідної Ради як самоврядного органу і керують діяльністю комунальних та інших служб відповідних виконавчих органів місцевого самоврядування.

Стаття 51

Голови та очолювані ними виконавчі комітети сільських, селищних і міських Рад, крім власної компетенції Рад, здійснюють також делеговані їм повноваження державної виконавчої влади, обсяг яких визначається Президентом України.

Голови Рад та очолювані ними виконавчі комітети з питань самоврядних повноважень підзвітні та підконтрольні відповідним Радам.

Голови Рад та очолювані ними виконавчі комітети з питань здійснення делегованих їм повноважень державної виконавчої влади підпорядковуються Президенту України, Кабінету Міністрів України, а також головам державних адміністрацій вищого рівня.

Стаття 52

Рішення Рад, їх голів та виконавчих комітетів з питань місцевого самоврядування, якщо вони суперечать Конституції та законам України, до їх вирішення судом відповідно до чинного законодавства України зупиняються:

— сільських, селищних, міських (міст районного значення) — розпорядженням голови відповідної районної державної адміністрації;

— міських (міст обласного значення) — розпорядженням голови обласної державної адміністрації.

Стаття 53

Представницькими органами в областях, в містах Києві та Севастополі, районах (крім районів у містах, за винятком міст Києва та Севастополя) є обласні, Київська та Севастопольська міські, районні, районні в містах Києві та Севастополі Ради. Ці Ради в межах своїх повноважень:

— затверджують бюджет та здійснюють контроль за його виконанням;

— схвалюють програми соціально-економічного розвитку відповідних адміністративно-територіальних одиниць;

— заслуховують щорічні звіти голів місцевих державних адміністрацій з питань виконання програм соціально- економічного розвитку територій та бюджету.

Інші повноваження обласних, Київської та Севастопольської міських, районних Рад, передбачені чинним законодавством, передаються обласним, Київській, Севастопольській міським та районним державним адміністраціям.

Порядок формування, функціонування та обсяг повноважень обласних і районних Рад визначаються окремим законом.

Стаття 54

Рішення обласних, Київської та Севастопольської міських, районних Рад з питань власних повноважень, якщо вони суперечать Конституції та законам України, до їх вирішення судом відповідно до чинного законодавства зупиняються:

— районних — розпорядженням голови відповідно обласної, Київської та Севастопольської міської державної адміністрації;

— обласних, Київської та Севастопольської міських — розпорядженням Кабінету Міністрів України.

Стаття 55

До складу сільських, селищних, міських, районних та обласних Рад входять депутати, загальна чисельність яких, залежно від кількості населення, що проживає на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, не може бути меншою семи і більшою 75.

Стаття 56

Рішення голів та очолюваних ними виконавчих комітетів сільських, селищних, районних у місті (там, де вони будуть створені), міських Рад, прийняті з питань здійснення делегованих їм повноважень державної виконавчої влади, у разі порушення ними Конституції та законів України, указів та розпоряджень Президента України, постанов та розпоряджень Уряду України можуть бути скасовані головами обласних державних адміністрацій.

Стаття 57

Рішення голів районних державних адміністрацій у разі порушення ними Конституції та законів України, указів і розпоряджень Президента України, постанов і розпоряджень Уряду України можуть бути скасовані головами відповідно обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

Рішення голів обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій у разі порушення ними Конституції та законів України, указів і розпоряджень Президента України, постанов і розпоряджень Уряду України можуть бути скасовані Президентом України.

Стаття 58

У разі порушення Конституції та законів України, указів і розпоряджень Президента України, постанов і розпоряджень Уряду України голови обласних, Київської та Севастопольської міських, районних державних адміністрацій можуть бути достроково звільнені Президентом України.

Звільнення з посад голів обласних, Київської та Севастопольської міських, районних державних адміністрацій тягне за собою припинення їх повноважень як голів обласних, Київської та Севастопольської міських і районних Рад.

Повноваження голів сільських, селищних, міських Рад можуть бути за висновком суду достроково припинені Президентом України у разі порушення ними Конституції та законів України, указів і розпоряджень Президента України, постанов і розпоряджень Уряду України.

Стаття 59

Автономна Республіка Крим є адміністративно- територіальною автономією у складі України.

Автономна Республіка Крим самостійно вирішує питання, віднесені до її відання Конституцією України та законами України.

Розділ VIII
ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 60

Цей Закон набирає чинності з дня його офіційного опублікування і діє до прийняття нової Конституції України.

Стаття 61

Законодавство України діє в тій частині, що не суперечить нормам цього Закону.

II

До прийняття нової Конституції України положення чинної Конституції України діють лише в частині, що узгоджується з цим Конституційним Договором.

III

Визнати за необхідне створення належних умов для прискорення та успішного завершення конституційного процесу в Україні з тим, щоб прийняти нову Конституцію України в строк не пізніше одного року з дня підписання цього Конституційного Договору.

IV

До прийняття нової Конституції України Сторони суворо дотримуватимуться положень цього Конституційного Договору і діятимуть у повній відповідності до нього.

До прийняття нової Конституції Сторони не виноситимуть на всеукраїнський референдум, консультативний референдум та опитування громадської думки інших питань, крім прийняття нової Конституції України, текст якої буде узгоджений Сторонами.

* * *

Сторони усвідомлюють, що невиконання положень цього Конституційного Договору призведе до хаосу в суспільному житті, розвалу економіки, виникнення загрози громадянського конфлікту і поставить під сумнів саме існування суверенної демократичної України.

* * *

Цей Конституційний Договір набирає чинності з моменту його підписання Президентом України та Головою Верховної Ради України і є відкритим для підписання народними депутатами України.

Конституційний Договір укладено 8 червня 1995 року в місті Києві у двох примірниках, тексти яких є рівно автентичними.

Голова Верховної Ради України
Олександр МОРОЗ

Президент України
Леонід КУЧМА

Надія тижня

Побувати в Парижі — це успіх, привернути там до себе увагу — подвійний успіх

***У** НЕБІ над Парижем знову дивує найвибагливішу авіатусовку світу український літак. Летів він із Києва до Ле Бурже на 41-й Міжнародний авіасалон через Новосибірськ на американських двигунах.*

Про престижність паризького авіасалону свідчить уже те, що півтори тисячі різних фірм, промислових об'єднань і торговельних асоціацій із 35 країн заявили про свою участь. З прихованим сподіванням тут шукатимуть щастя творці майже двохсот цивільних і військових літаків.

Міністерство оборони США має намір показати близько 25 винищувачів, вертольотів та військово-транспортних літаків. Потужну бойову техніку представляє і Росія: винищувачі Су-29ЛЛ, Су-32ФН і Су-35, МіГ-29М, МіГ-АТ; нові тренувальні літаки Як-130 УТС, пасажирський Ту-334, літаки-амфібії Бе-103 та Бе-200.

Не менш як два десятки виробів буде показано вперше. Серед новинок — наш дводвигунний, легкий багатоцільовий літак Ан-38-100, призначений для роботи на місцевих повітряних лініях.

Невже такий зовні дуже простий літак зможе викликати інтерес примхливих покупців авіаційного ярмарку? З цього запитання й розпочалася наша розмова із заступником генерального конструктора АНТК «Антонов» Віктором Івановичем БОЛГАКОМ напередодні його вильоту до Франції.

— Уявіть собі, що саме такого літака й не вистачало в світовому авіапарку. Є трохи більші або менші. А наш літак ідеально вписався до порожньої ніші попиту. Ан-38 розробляли на базі Ан-28, який серійно випускають сьогодні в Польщі і популярного як у цивільній авіації, так і в армії. І все ж таки Ан-38 — зовсім новий літак, що відрізняється від базової моделі збільшеною довжиною фюзеляжу, двигунами більшої потужності, поліпшеним комфортом пасажирської кабіни та кабіни екіпажу. Розрахований на перевезення 26 чоловік або 2,5 тонни вантажу, причому переобладнання салону з пасажирського на вантажний триває лише півгодини.

Варто додати до цього надійність, невибагливість в експлуатації як особливість усіх антонівських літаків, можливість злітати з коротких майданчиків і сідати у важкодоступних місцях на хоч трохи підготовлених невеликих аеродромах, у тому числі грунтових, льодових, засніжених, і зрозумієте, який він потрібний.

Завдяки сучасному навігаційному обладнанню, метеолокатору Ан-38 здатен літати вночі і в складних метеоумовах, розвивати швидкість до 380 км/год, має близько десяти варіантів використання, а коштує в 2,5 раза дешевше, ніж найближчі аналоги.

— А як сталося, що вперше в повітря він піднявся з аеродрому Новосибірського авіазаводу та ще й на американських двигунах?

— Новосибірці — наші давні друзі й партнери. Програму виробництва Ан-38 спочатку було орієнтовано на це підприємство. До речі, в Ле Бурже пілотують літак український і російський льотчики Анатолій Хрустицький і Євген Рудакас. А з американцями, як то кажуть, вийшло, хоч би не нещастя, не було б і щастя. Спочатку в усьому СНД не знаходилося підходящого двигуна для нашого літака, а потім стало очевидно, що пробитися на світовий ринок зможемо лише на сертифікованих двигунах та обладнанні, яким гарантовано високоякісне обслуговування після польотів. Так виникло співробітництво з відомою компанією «Еллайд Сігнел». Зараз плануємо створення СП з виробництва Ан-38 з участю трьох країн — України, Росії, США. Американська сторона вже отримала від свого уряду мільйон доларів на реалізацію цієї програми. Та розроблено й дешевший варіант Ан-38 з двигунами Омського заводу.

Раніше на всіх наших літаках стояли запорізькі двигуни, не зрадили ми «Мотор-Січі» й під час створення нового пасажирського літака Ан-140, побудову якого плануємо закінчити до кінця року, хоча залучаємо також канадську фірму. Що поробиш, доводиться шукати способи рухатися, щоб не стояти на місці, або ще гірше — відставати.

— Мабуть, і авіасвіт звик до сюрпризів від «Антонова»? Ви не вдчули, з яким настроєм зустрічають вас цього разу?

— Уперше відчувається якась ревність з боку організаторів до учасників із країн колишнього Союзу. Генеральний комісар салону та директор фірми «Аероспасьяль» Ів Мішо у пресі напередодні виставки висловив надію на вияв ознак відродження світової авіакосмічної промисловості. А ми, попри глибоку кризу, безліч труднощів, веземо нове. Це не може не дивувати. По-доброму мало б і захоплювати. І ми дуже пишаємося, що над стендом з моделями нинішніх і майбутніх розробок АНТК «Антонов» поряд з фірмовим прапором — наш державний прапор. Його вже розпізнають і в Європі, і в Америці.

Розмовляла Людмила МЕНЖУЛІНА.

Трагедія тижня

Микола НЕЧИПОРЕНКО, «Голос України»

Сама біда не йде — і горе за собою веде

Це мало скінчитися надзвичайно приємною новиною: розвідувальні роботи на газоконденсатному родовищі, що в Приорільському степу, відкривали доступ ще більш як до двох мільярдів кубометрів природного палива. Відтак Дніпропетровщина вкупі з діючими потужностями вже майже на третину забезпечуватиме себе власним газом. Але, на жаль, не обійшлося без біди: через надмірний вигин глибоко у свердловині тріснула труба — газ миттю вихопився на поверхню і загорівся.

— Серед ночі нас розбудив сильний вибух, —розповідає мешканка села Заплавка Ніна Мигур. — За вікном наче розвиднілося. Коли ми вибігли у двір, то побачили, що бурильна вишка, яка в лузі за півкілометра від нашої хати, горить. Я відразу одягла п'ятеро своїх дітей і відвела на далекий куток села до своїх батьків...

Як запевняють спеціалісти, подібні аварії — не рідкість під час розвідувального прокладання свердловин. Мало не штатна технологія, мовляв, у нас досі настільки недосконала, щоб уникати непередбачуваного. Ось і тут, у Магдалинівському районі, біля села Заплавка, одного разу вже сталася пожежа — у 1979 році. Втіхи від такого пояснення мало, звичайно, та і в даному разі вогонь удалося порівняно швидко приборкати.

Одначе аварія насправді сталася набагато серйозніша, ніж гадали розвідники родовища. Через чималу тріщину в трубі з підземелля сильним струменем продовжував вириватися газ у суміші з іншими неочищеними нафтопродуктами та вологою з глибинних горизонтів. Отож, щоб не сталося ще більшого лиха — загибелі від газу розкішної навколишньої природи і навіть людей, газ довелося знову підпалити. Його щодня зранку гасять, аби добратися до тріщини, така практика дісталася нашим газівникам у спадщину від учорашніх бездарних і марнотратних радянських методів розкриття газових родовищ. У даному разі, скажемо, бурильні вишку і платформу довелося навіть підривати вибухівкою та розстрілювати з гармат. І вдень над степом піднімається темний ядучий туман, а вночі — стовп вогню.

Горя аварія завдала уже багато. В радіусі до півкілометра навколо палаючої свердловини — випалена пустеля. Інше і ще гірше — постраждала Заплавка — село, коли досі потопала в зелені. Городи мінімум семи десятків приватних садиб наче вимерзли — зів'ялі і почорнілі. Картоплю, цибулю, помідори, іншу присадибну рослинність вкрила плівка брудного парафіну. Не в кращому стані чималі площі угідь місцевого колгоспу та довколишні пасовища. Пропало і вже опадає листя з дерев, у тому числі і в садах — разом з обсмаженою зав'яззю. Воду ж не тільки у ставку зіпсовано і перетворено на жахливий кисіль — у колодязях і криницях вона теж стала непридатною для пиття.

У Заплавці ретельно підраховано, що в кого загинуло по дворах, аби компенсувати збитки. Хочеться вірити, що відшкодування будуть тотожні бодай матеріальним втратам, бо ж інші, в тому числі і моральні та житейські збитки, навряд чи вернеш сповна. Терміново вивізши із Заплавки усіх дітей у табори, район за участю обласної Ради допомагає людям усім, чим може.

Півтори сотні пожежників і ще більше рятувальників із Дніпропетровська, Кривого Рогу, Дніпродзержинська, Павлограда і двох сусідніх областей продовжують двобій з непокірним і бунтівним газовим викидами. За останньою інформацією, до пошкодження у трубі залишилося кілька метрів, і через день-два аварію буде нарешті приборкано. Залишається молитися, щоб так і сталося.

Дніпропетровська область.

Анатолій БЕНЬ, «Голос України»

Одкровення тижня

МІНІСТР РУК НЕ ОПУСКАВ,

отже, є підстави вважати, що злочинці менше підніматимуть голови

Чутки ходили — порівняно новий міністр внутрішніх справ Володимир Радченко, що було енергійно взявся наводити лад у міліцейському відомстві, зіткнувшись з сильним опором як старої міліцейської гвардії, так і злочинного світу, безсило опускає руки...

— Це неправда, я не засумував і тим паче рук не опускав, — першим ділом зазначив міністр на зустрічі з журналістами провідних засобів масової інформації і попрохав на цьому особливо наголосити. А на підтвердження навів факти.

Так, у країні і досі немає єдиної стратегії боротьби зі злочинністю, достатньої правової бази (де закони про декларацію майна і доходів громадян, про боротьбу з корупцією?..) Кількість злочинів зростає, й що особливо прикро, у таких традиційно законослухняних областях, як Хмельницька, Івано-Франківська, Закарпатська. Цього року в Україні скоєно 261380 злочинів, а це на 10 відсотків більше, аніж за торішні п'ять місяців. Майже кожний четвертий злочин на вулиці вчинено сп'янілою особою, кожний п'ятий — тими, кого вже виправляли у «зонах». **Та що цифри, коли будь-хто з пересічних** наших громадян ризикує щомиті відчути цю криміногенну ситуацію, як кажуть, на власній шкірі.

Злочинів побільшало, і в цьому не так вина міліції, як тієї соціально-економічної ситуації, що склалася. Зате заслуга органів внутрішніх справ у тому, що відносний відсоток розкритих злочинів не зменшився — 66,6 відсотка. Це, як стверджує міністр, європейський стандарт.

Того, хто хоч трохи обізнаний з попередніми порядками й тенденціями в міліцейському відомстві, це не може не подивувати. Відомо ж бо, що престиж служби падає, кращі фахівці залишають її, наймаються до комерційних структур. А тут — результати не падають! Виходить, що таки «спрацював» курс В. Радченка на «переоцінку» цінностей в МВС, завдяки чому пріоритет надано саме оперативним службам, слідчому апаратові, котрі перебувають на передовій боротьби зі злочинністю — підвищено платню, надано низку інших переваг. І разом з тим кардинально скорочено допоміжні служби, «попросили» з органів внутрішніх справ 3035 працівників, з них 154 засуджено.

Більше того, генерал Радченко за те, щоб його відомство мало право вести справи про бандитизм, посадові злочини, що нині, як відомо, є компетенцією Генпрокуратури. На думку міністра, конкуренція кількох відомств тут пішла б на користь загальній справі. Можливо і з огляду на цю конкуренцію Володимир Іванович також підтримує ідею створення Національного бюро розслідувань і не сумнівається, що Президент не забариться цю структуру створити. Залишається сподіватися, що й Леонід Данилович у свою чергу поділяє думку Володимира Радченка про те, що перелому у боротьбі з корупцією у нас так і не настало та й нарешті видасть Указ про створення НБР та подбає про відповідну законодавчу базу для нього.

Сам же міністр внутрішніх справ ще раз підтвердив свою думку про те, що в окремих, найбільш криміналізованих регіонах України треба ввести елементи надзвичайного стану — закривати місто на ніч силами правоохоронців, взяти під особливий контроль нічні розважальні заклади тощо. Як приклад, навів Крим, де на зміну прийшлим (з допомогою правоохоронних сил) мафіозним кланам з'являються інші, з національним забарвленням. Що в такому разі чинити правоохоронцям?

А тим часом В. Радченко мусить покладатися на власні сили — певні сподівання має на поверненні з Національної гвардії частини, створює спеціальний підрозділ з боротьби з тероризмом і сподівається мати віддачу від подальшої реформації очолюваного ним відомства. Генерал Радченко спростував чутки про можливість його призначення на пост віце-прем'єра з правоохоронних питань в уряді свого колишнього шефа Євгена Марчука. Мовляв, і в цьому кріслі роботи вдосталь.

Георгій ВОРОТНЮК, «Голос України»

Тривога тижня

Нам тільки холери не вистачало...

***Н**АСТАЛО ЛІТО, і в південних областях України додалося клопоту працівникам санітарно-епідеміологічних служб: цього разу «хвороба брудних рук» нас знову не обминула.*

На початку нинішнього року вийшов наказ Міністерства охорони здоров'я України «Про надзвичайну ситуацію у зв'язку із захворюваннями на холеру в Україні та удосконалення протиепідемічних заходів». На його виконання до Криму, Миколаївської й Херсонської областей відбули бригади фахівців: вони допомагають налагодити безпечне водопостачання, контроль за якістю продуктів харчування, підготовку госпіталів на випадок виникнення хвороби. В середині травня в Одесі відбулася всеукраїнська науково-практична конференція з питань діагностики, лікування, епідеміології та профілактики холери, яка засвідчила: прогноз несприятливий, загроза спалахів холери досить реальна. Це підтверджує, зокрема, поширення цього року інших гострих кишкових захворювань. У ряді південних регіонів захворюваність на дизентерію, скажімо, порівняно з минулим роком зросла в півтора два рази. А дизентерія і холера, як відомо, обоє рябоє.

В Миколаївській області, яка торік стала холерним епіцентром, епідемічний процес інтенсифікувався через нестачу питної води, численні прориви водопровідних мереж, забиття систем каналізації, щодобові скидання у водоймища забруднених і заражених господарсько-побутових стоків, що стало причиною інфікування холерним вібріоном тюльки Бузького лиману, яку вживали тутешні мешканці. Ще після спалаху в області холери в 1991 році було прийняте спеціальне розпорядження Кабінету міністрів щодо стабілізації в цьому регіоні санітарно-епідеміологічного стану, попередження нових групових захворювань. І що ж? Улітку минулого року забрудненість води під випуском головної насосної станції каналізації № 1 перевищувала допустиму норму в... сотні тисяч разів! Причина досить прозаїчна: заходи щодо профілактики холери виконували далеко не в повних обсягах через нестачу коштів. Мало що змінилося в тутешньому водоканалізаційному господарстві й зараз: ще на початку квітня на засіданні обласної надзвичайної протиепідемічної комісії головний санітарний лікар області С. Садовий змушений був констатувати: купатися у відкритих водоймах людям знову не випаде. А Миколаївська держрибінспекція ще тоді повідомила: ловити рибу в місцях скидання стічних вод у річку Південний Буг і лиман заборонено.

На Одещині, куди торік холеру в масових проявах «не впустили» (було зареєстровано лише 6 хворих і 27 вібріононосіїв), теж украй скрутно з водопостачанням. У самій Одесі деяких зрушень на краще у водоканалізаційному господарстві домоглися — і це позитивно позначилося на стані морської води: більшість пляжів, на відміну від попередніх років, зараз закрито. Та все ж на недавньому засіданні облвиконкому питання профілактики холери й інших інфекційних захворювань стоїть гостро.

А поставити надійний заслін холері, на думку фахівців, можна. Для цього, по-перше, слід таки віднайти кошти (не сподіватися лише на державні субсидії, а й залучати місцеві ресурси, зокрема підприємств, комерційних структур) для кардинального поліпшення стану водопостачальних і каналізаційних мереж. По-друге, найжорсткішим чином навести порядок у торгівлі продуктами харчування, що особливо важливо у розпал курортного сезону. Нарешті, всіма засобами домагатися перелому в свідомості громадян, аби були розбірливі у придбанні продуктів харчування й дотримували вимоги санепідстанцій, правила особистої гігієни.

P.S. Як відомо, в Миколаєві виявлено 9-х хворих на холеру, ще кілька осіб госпіталізовано з підозрою на це захворювання. Отож, синдром «брудних рук» усе ж таки спрацював.

Одеса — Миколаїв.

У номер!

● *Київ*

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про визнання такими, що втратили чинність, деяких указів та розпоряджень Президента України

У зв'язку із схваленням 7 червня 1995 року Верховною Радою України Конституційного Договору між Президентом України та Верховною Радою України «Про основні засади організації та функціонування державної влади і місцевого самоврядування в Україні на період до прийняття нової Конституції України» **постановляю:**

1. Визнати такими, що втратили чинність, такі акти Президента України:

Указ Президента України від 31 травня 1995 року № 413 «Про проведення опитування громадської думки з питань довіри громадян України Президентові України та Верховній Раді України»;

Розпорядження Президента України від 2 червня 1995 року № 95 «Про склад Центральної комісії з проведення опитування громадської думки з питання довіри громадян України Президентові України та Верховній Раді України»;

Указ Президента України від 5 червня 1995 року № 420 «Про підтвердження чинності Указу Президента України від 31 травня 1995 року № 413 "Про проведення опитування громадської думки з питань довіри громадян України Президентові України та Верховній Раді України"»;

Розпорядження Президента України від 5 червня 1995 року №97 «Про положення про Центральну комісію з проведення опитування громадської думки в Україні».

2. Цей Указ набирає чинності з дня його підписання.

Президент України Л. КУЧМА.

м.Київ, 8 червня 1995 року.

● *Луцьк*

Наслідки стихійного лиха на Волині

Побито градом, замулено, затоплено водою майже 100 тисяч гектарів сільськогосподарських угідь, пошкоджено дахи господарських та житлових будов, є людські жертви — такий результат стихійного лиха на Волині. За попередніми підрахунками, загальна сума збитків становить більше 3 трильйонів карбованців.

— Наслідки стихійного лиха нищівні, — розповів голова обласної комісії з питань техногенно- екологічної безпеки й надзвичайних ситуацій, заступник голови облвиконкому Андрій Чумаченко. — Загалом по Волині змито 14 тисяч гектарів цукрових буряків й кукурудзи, не менш 3 тисяч гектарів картоплі. Для проведення повторної сівби потрібне насіння, паливно- мастильні матеріали.

Керівництво області звернулося до Президента України з проханням надати допомогу. Першим відгукнулося Міністерство сільського господарства і продовольства, надавши у борг 700 тонн насіння ячменя, вівса, інших культур.

Сергій ЛАВРЕНЮК, «Голос України»

Застoрога тижня

ФДМ вийшов на стежку війни з товариствами, що зловживають довірою

ДНЯМИ Фонд державного майна призупинив дію ліцензій 27 довірчих товариств, які ухилилися від подання звітів про свою діяльність, та ще 7 довірчих товариств, які перевищили обсяги довірчих операцій з приватизаційними майновими сертифікатами. Раніше Фонд держмайна призупинив дію ліцензій ще 18 довірчих товариств.

Це означає, що сьогодні їм заборонено залучати приватизаційні сертифікати громадян. А що стосується зібраних раніше сертифікатів, то перелічені довірчі товариства можуть подавати заявки на придбання акцій підприємств, що підлягають приватизації.

Отже, можна зробити висновок, що Фонд держмайна почав вдаватися до регулярних кроків, покликаних сприяти відновленню довіри громадян до посередників, бо злива останніх трастових скандалів звела її нанівець.

Які порушення найтиповіші? Дуже поширеним є перевищення кількості залучених приватизаційних сертифікатів. Це стосується довірчих товариств «Меркурій-Траст», «Ольбі-Довіра», «Континент-Траст» та інших. Причому, для прикладу, у довірчому товаристві «Ікон» перевищення сягало 194 разів. Крім того, дуже часто договори довірчих товариств з громадянами складали так, що не дозволяли довірителю звертатися до суду в разі порушення його прав. Часто в таких договорах немає положень про порядок повернення коштів, строки їх вкладення тощо. Масового характеру набули випадки реєстрації трастових компаній не за фактичним їх місцерозміщенням, тож інколи їх просто неможливо було відшукати. Якщо говорити про Київ, то із 35 зареєстрованих трастових компаній 29 розміщуються не за юридичними адресами. Ще одним видом порушень стала робота із залучення трастовими компаніями, які не мали на те ліцензій Національного банку, значних сум в іноземній валюті, а отже не оприбутковували її та використовували на власний розсуд. А часто привласнювали і зникали.

Довірчі товариства, які ухилилися від подання звітності про діяльність з приватизаційними паперами

«Інтар-Піко», Київ; «Тана-траст», Київ «Д.С.», Дружківка; «Гарант-Траст», Київ «Юніон-траст», Крим, Сімферополь; «Сервіс-Інвест», Луганськ; «Побутсервіс Приват», Київ; «Континіум-Траст-Компанія», Луцьк; «Якір-Траст», Київ; «Інко-Траст», Луганськ; «Джерела», смт Згурівка, Київська область; «Трастова компанія Фінінвест», Луганськ; «ДонобпПромСтройІнвест», Макіївка; «Українська трастова компанія», Київ; «Крис», Донецьк; «Спільна справа», Черкаси; «Асток-траст», Харків; «Фінансист», Харків; «Астро-Агро-Інвест», Дмитрівка, Дніпропетровська обл.; «Траст-Арбат-Інвест», Крим, Сімферополь; «Алгоритм-Траст», Київ; «Атланта-Траст», Дніпропетровськ; «Терра Україна траст», Київ; «Трастова Компанія Старк», Кривий Ріг; «Еклст-ЛВ», Київ; «Луганськ-Траст», Луганськ; «Ірен Траст», смт Таїрове, Одеська обл.

Довірчі товариства, які перевищили обсяги довірчих операцій з приватизаційними майновими сертифікатами:

«Аком-Траст», Конотоп, Сумська обл., в 16,7 раза

«Трастова компанія «Седатон», Ялта, Крим, в 13,93 раза

«Сфінкс», Запоріжжя, в 12,78 раза

«Довіра», Стаханов, Луганська область, в 6,2 раза

«Схід-Траст», Запоріжжя, в 2,55 раза

«Суми-Приват», Суми, в 2,45 раза

«Бессарабія-Траст», Арциз, Одеська область, в 2,17 раза.

Леонід БРОВЧЕНКО, «Голос України»

Виконавши вказівки ФДМ, справу можна поправити

Рішучість ФДМ дає вже позитивні результати. Так, наказом Фонду держмайна було призупинено дію ліцензії довірчому товариству «ОМЕТА приват» на здійснення представницької діяльності з приватизаційними коштами громадян. Хоча дія ліцензії була призупинена не внаслідок якихось негарних махінацій довірчого товариства з «ваучерами» клієнтів. Значною мірою «ОМЕТА приват» стала жертвою власної популярності. Оскільки потік залучених «ваучерів» з початку діяльності стрімко зростав (за якихось півроку їх кількість досягла 100 тисяч), довірче товариство не встигло переоформити ліцензію ФДМ України на більший об'єм операцій, встигаючи лише відповідним чином сплачувати збільшення свого статутного фонду. Крім того, несвоєчасно також оброблялась отримувана документація. Однак призупинення дії ліцензії жодним чином не перешкоджало довірчому товариству вести діяльність з вкладання залучених приватизаційних коштів в об'єкти приватизації з метою виконання своїх зобов'язань перед клієнтами.

Тож урахувавши зауваження ФДМ, спеціалісти «ОМЕТА приват» привели у відповідність з чинним законодавством статутні документи товариства та усунули інші недоліки. З 31 травня 1995 року Фонд держмайна відновив дію ліцензії № 11 довірчому товариству «ОМЕТА приват» на здійснення представницької діяльності з приваткоштами. Дозволений об'єм операцій згідно ліцензії — 180 мільярдів карбованців.

Такий об'єм став можливим завдяки збільшенню статутного фонду товариства до 30 мільярдів карбованців, а також тому, що його засновники володіють достатнім майном, щоб відповідати за зобов'язаннями товариства перед клієнтами, що засвідчується незалежними аудиторськими висновками.

Тож діяльність товариств «ОМЕТА приват» із залучення в довірче управління приватизаційних майнових сертифікатів відновлено. «Ваучери» громадян обмінюються на акції підприємств вітчизняної економіки. Прибутковість обраних підприємств в майбутньому визначатиметься, крім усього, ще й зацікавленістю і можливостями засновників довірчого товариства «ОМЕТА приват» щодо інвестування розвитку та модернізації виробництва на цих підприємствах. Триває також виплата дивідендів клієнтам «ОМЕТА приват». Тож треба слухатись ФДМ.

Сергій ВЛАД, «Голос України»

Коли рекламодавець — міністр

Ярмарок тижня

ПРОТЯГОМ трьох днів тижня у Національному виставковому центрі діяв ярмарок, який привернув увагу фахівців підприємств та організацій комунальної енергетики України. Її девіз — «Ресурс-95».

Держкомітет України по житлово-комунальному господарству, Науково-технічне товариство комунального господарства та обслуговування, НАН України і фізико- механічний інститут імені Г. Карпенка здійснили другу спробу об'єднати зусилля вітчизняних та зарубіжних фірм довкола розв'язання болючої проблеми — ресурсозберігання. На думку спостерігачів, перша спроба, якщо нею вважати перший аналогічний ярмарок, виявилася успішною. Організатори, скажімо, наводили такий приклад. Під час прокладання теплотрас п'ять областей України вже використовують сучасні протикорозійні і теплоізоляційні матеріали на пінополіуретановій основі, що подовжує термін експлуатації системи до 30 років, а не скловату, яка у захват приводила тільки гумористів-сатириків. Або такий приклад: якщо на минулій ярмарці пластинчасті теплообмінники показувала тільки одна «поштова скринька» з Івано-Франківська, то вже цього разу — ряд українських та зарубіжних фірм. Ці апарати мають суттєві переваги перед традиційними трубчастими — вони компактні, розбірні, зі значно вищим коефіцієнтом теплопередачі. Котельні апарати на рекламних проспектах учасників ярмарки вже не скидалися на незграбні одоробла часів перезрілого соціалізму.

Друга спроба відшукати «ключик» до енергозбереження вказала на очевидну тенденцію: Україна успішно долає хворобу гігантоманії. Великі форми — це не архітектура, — подумалось біля куцої експозиції корпорації «Укргаз». І пригадалось: борг держави за природний газ тільки за п'ять місяців цього року зріс на півмільярда доларів США. Щоправда, перед зустріччю на вищому рівні в Сочі його істотно скоротили.

А от біля експозиції приватної львівської фірми «Центуріон» настрій поліпшився. Про цю фірму чув і раніше. Розповідали, що заснував її молодий заповзятливий підприємець Геннадій Хазан чотири роки тому. Разом з кількома однодумцями-конструкторами він узявся за впровадження нових технологій ремонту трубопроводів, помп, резервуарів тощо. Вже скоро «Центуріон» виробляв на замовлення ущільнення й сальники для будь-якого обладнання будь- якого призначення. Проте першими фахові здібності кмітливих інженерів, як це часто буває, помітили не українські міністерства, а представники англійської фірми «BELZONA». Втім, помітили — не те слово: визнали. І довірили працювати з матеріалами, які використовуються, за чутками, на озброєнні НАТО. Виготовлені саме з цих матеріалів еластоміри, запобіжники, ущільнення та інше обладнання привертали увагу потенційних покупців найбільше. Хлопці жваво оповідали про технічні характеристики ремонтного устаткування, не відволікаючись від теми. А могли розповісти кожному покупцеві, як місяць тому у Львові вийшов з ладу насос для подачі в місто питної води з діаметром робочого колеса 760 міліметрів. Такі насоси Україна здебільшого купує в Російській Федерації за шалені гроші. А пошкодження виявилось не по зубах визнаним авторитетам. І згадали про «Центуріон», який виконав цю роботу блискуче, не демонтуючи насоса.

Ярмарок справив враження на багатьох. Наступного дня на зустріч із головами виконкомів міських та обласних Рад народних депутатів міністр Кабінету міністрів Валерій Пустовойтенко приніс ... газовий лічильник. Запевнив, що він якісний на сто відсотків, повідомив, що був вражений, дізнавшись на ярмарку: Україна втрачає третину газу під час його використання.

Представники регіонів зустріли цю інформацію без особливого ентузіазму. Де люди візьмуть на лічильники гроші? Адже вони за житло вже цього року заборгували 5,3 трильйона карбованців! Уряд думає. Принаймні, вже зараз розглядаються пропозиції враховувати вартість лічильника у квартплаті протягом певного часу, започаткувавши у такий спосіб своєрідний кредит.

Іншого виходу не буде. Адже зволікання з лібералізацією на один місяць відповідно до затвердженої Кабінетом міністрів програми макроекономічної стабілізації вже обернулось для бюджету втратою 40 трильйонів карбованців. А це — гроші регіонів також.

Ольга ВАУЛІНА, «Голос України»

Гра «Житлові субсидії» розпочалась...

Акцент тижня

БЕЗСУМНІВНО, якщо в домі є вода, газ і світло, — це добре. А коли цих елементарних зручностей немає? Таке може статися вже найближчим часом, якщо сьогодні не реформувати оплату за житлово-комунальні послуги.

У безпроблемні застійні часи тарифи на комунальний сервіс були істотно нижчими за їх реальну вартість. Натомість держдотації з'їдали майже чверть бюджету. Пора розплати за комунальні послуги настала.

Торік утримання житла становило понад 1/5 вартості всіх вироблених в Україні товарів і послуг. І лише близько 5 % цих затрат компенсувалося платежами громадян. Нині ж у зв'язку з галопуючою інфляцією і зростанням цін на газ житлово-комунальне господарство опинилося на межі фінансової катастрофи. Держава надалі неспроможна субсидувати наш домашній затишок. (На цю програму у 1995 році потрібно 300 трлн. крб.). І тому тягар платежів перекладають на споживачів. Часи благодійності минули...

Отже, платити доведеться. Питання тільки, кому й як? Однією рукою стягуючи данину за комунальний комфорт (втім, відносний), другою — щедрою — нас соціально захищають. На роль «буфера», що має стримувати удар бичуючих цін, пропонують Програму житлових субсидій. Головна її ідея — плата за житлово-комунальні послуги не повинна перевищувати 15 % сукупного щомісячного доходу сім'ї. Аби населення проштудіювало і розібралося у «кульмінаційних сценах» нового комунального бестселера, Кабінет міністрів переніс строк відшкодування (до 30 %) цін за комунальні «радощі», заплановані на 1 травня, на 1 червня. Крок назад зроблено для того, аби громадяни встигли зібрати всі необхідні папери для одержання житлових компенсацій.

Якщо ви відчуваєте або точно знаєте, що плата за квартиру перевищує 15 % вашого сімейного бюджету, знайте — ви маєте право на дотацію. Аби стати щасливими власниками останньої, необхідно одержати довідку про доходи за останні три місяці за місцем роботи. Потім вимагайте від ЖЕКу дані про кількість членів вашої сім'ї, площу квартири і розмір квартплати. І вже з усіма цими документами вирушайте до спеціальних служб житлових субсидій, які функціонують чи то при виконкомах, чи то при ЖЕКах. Мужньо перетерпівши всі бюрократичні процедури, одержите в нагороду «подарунок» — протягом півроку за ваші апартаменти доплачуватиме держава. Після того, як у книжці оплати за квартиру служба житлових субсидій поставить «чорну мітку», процедура розрахунку за комунальні послуги відбуватиметься автоматично, через ощадкаси.

Лариса ВІЛІЩУК, журналіст

У фондах і фундаціях

І ЦЕ ЩЕ БУДЕ В НАС КОЛИСЬ...

«...Потрібно багато відновити й виправити, потрібно, не шкодуючи сил, розкопати те, що було засипано в роки гармат і кулеметів...»

Еріх Марія Ремарк. «Повернення», 1931 рік.

8 ТРАВНЯ, у 50-у річницю Великої Перемоги, на старовинному кладовищі у Ковелі відкрито пам'ятний знак на місці майбутнього спорудження меморіалу всім жертвам другої світової війни. Першого такого меморіалу в Європі.

* * *

... Ковельщина поховала в собі тисячі жертв другої світової війни різних націй і народностей. І не її вина, що одним на комплексі Вічної Слави покладалися вінки і квіти, а іншим, як в урочищі «Горболики», ніхто і хреста не поставив. Заросла бур'яном могила на Вербському кладовищі, де покояться останки німецьких військовополонених, померлих у таборі з 1945 до 1947 року.

Біля Ковеля є ще довоєнний цвинтар польських офіцерів. Могили там розкопані, розкидані черепи. З «лиця землі» стерте старовинне єврейське поховання — на тому місці поставили Будинок культури. Там, де німці хоронили своїх солдатів, які загинули у боях під Ковелем, тепер стоїть універмаг, на іншому похованні німецьких військовополонених — корпуси ДОКу...

Топчемося по людських кістках, не відаючи, який важкий гріх чинимо і перед ними, і перед Богом. Переможців не судять?

* * *

... А в переможеній Німеччині бургомістр села Херлес-хаузен Карл Фер склав списки радянських громадян, які померли у таборах військовополонених. І Народний союз Німеччини, який доглядає військові поховання, одразу ж після відкриття кладовища зміг написати родичам про могили загиблих. 13 липня 1971 року Марія Логвинівна Ткач, дочка бійця Радянської Армії Логвина Ткача, першою отримала візу на відвідини могили батька.

Понад півтора мільйона німецьких і зарубіжних жертв першої і другої світових воєн поховані на цвинтарях Німеччини. Молоді люди турбуються про могили усіх жертв війни. І це вважають людським обов'язком.

* * *

... Два роки тому в газеті «Молода Волинь» з'явилась перша публікація про табір для німецьких військовополонених, який діяв у Ковелі з 1945 року до 1947-го. Стали доступні архіви колишнього КДБ, що дало журналістам В. Шевчуку і В. Данилюку можливість відзняти фільм. Його побачив Вітольд Козачук, архітектор з німецького міста Бад-Зальцуфлен, за походженням волинянин, який не раз привозив до Луцька гуманітарну допомогу, налагоджував контакти між спеціалістами України і Німеччини. І попросив показати цю стрічку на його теперішній Батьківщині членам Союзу німецьких солдатів округу Детмольд. Бо й дотепер, як і українські матері, так і німецькі живуть у чеканні звістки про сина, брата, батька. А в Ковельському таборі лише в одному трудовому батальйоні померло 346 полонених. А таких батальйонів було десятки. І це вже по війні, і це громадяни вже неіснуючої держави, солдати неіснуючої армії. Хоча Радянський Союз і ратифікував Гаазьку та Женевську конвенції, де йшлося, зокрема, і про права військовополонених.

«... Весною 1945 року голодували ми, а про німців то вже й говорити нічого, — згадує свідок тих часів, житель села Дубова Яків Сергійович Цигун. — Ми ж не розуміли, чим той солдат завинив, що його на війну послали. Чи ж не чекає його мати вдома? Солдати не винні, винні вожді, які їх на ту війну послали».

Вернер Кауфман служив у Італії. Коли там війна закінчилася, поїздом подався додому, до Дрездена. За два тижні вже будував станцію... у Ковелі. Володимир Шевчук розшукав його у Бремені. На все життя залишилось для цього чоловіка загадкою — чому саме він, котрий східний фронт знав тільки з газет, два роки будував склади у Ковелі і ще п'ять років працював за Уралом. І водночас через усе життя колишній солдат проніс повагу та шану до місцевих мешканців, які того важкого 1945 року ділилися з полоненими німцями останнім — хлібом і картоплиною.

З листа Ганса Стагаровського, м. Гайльдорф:

«... Я вмів лагодити годинники, робити запальнички та інші дрібнички. В Ковелі на колії одного разу зупинився паротяг і машиніст попросив мене полагодити годинника, пообіцявши два буханці хліба. Один дав, а другий пообіцяв принести наступного дня. Протягом тижня я виходив до колії, хоча й розумів — я полонений, війна закінчилася, і в мене немає жодних прав. Десь днів за десять мене розшукав у таборі той машиніст — він мав непередбачений рейс і весь час хвилювався, аби я про нього не подумав як про нечесну людину. Тоді я зрозумів, серед яких людей ми жили. Шукав потім того машиніста, і тепер шукаю, але схоже, вже не знайду...»

...Останнім у Ковельському таборі помер Пауль Генс. Могила за № 15 у квадраті 15-му. Жодних табірних документів, окрім списку померлих і плану кладовищ, не залишилося.

* * *

Вже півстоліття минуло, як закінчилася друга світова війна. Ветеранів дедалі меншає, і так не хочеться, щоб у спадок нам дісталася непримиренність. Прощати одне одного релігія вчить нас уже багато віків. Останки біля дороги, чиї б вони не були, мають бути віддані землі.

... Так зародилася ідея спорудити у Ковелі пам'ятник усім жертвам світової бойні. Незалежно, в якій армії хто воював. Для практичного втілення цього проекту заснували Український фонд «Єднання». Створив його журналіст Володимир Шевчук, а директором став колишній офіцер-«афганець» Олег Трофимчук. Там, на чужій землі, він воював, на ній втратив ногу, тепер і політики відверто визнають, що були вони там загарбниками.

Але ж найперше були вони просто солдати, яким був даний наказ, як і той, гітлерівський, для німецького рядового. Ми від «афганців» не відмовляємося, бо то наші сини. У кожного німецького солдата теж були батьки і батьківщина. Тому Український фонд «Єднання» й дістав підтримку Союзу німецьких солдатів округу Детмольд, очолюваного Карлом Германом Крогом — ветераном війни, який воював під Оршею. Ця організація налічує 1800 колишніх солдатів і офіцерів, які воювали тільки на передовій.

Через місцеві німецькі газети вони розповідали про зв'язок з «Єднанням» як форму майбутніх контактів і мирного співіснування, шукали шляхи фінансування проекту, разом з фондом влаштували благодійний концерт, кошти від якого пішли на задуману справу. Фонд «Єднання» збирав інформацію, влаштовував архітектурний конкурс, який профінансувала німецька сторона. І, як то кажуть — вінець початку: в урочистостях на Волині з нагоди 50-річчя Великої Перемоги брала участь делегація німецьких ветеранів. Вони разом з нашими ветеранами урочисто відкрили пам'ятний знак на місці майбутнього пам'ятника усім жертвам війни. Це — символ примирення. Як сказала у Ковелі аташе з питань преси та культури посольства ФРН в Україні Анка Фельдгузен, фашизм приніс страждання не тільки народам Європи, але й тій країні, в якій він зародився, — його жертвою стала і Німеччина.

... Приїхали сиві люди, за плечима яких життя і спогади.

Гердта Мая мобілізували на війну зовсім юним за кілька місяців до капітуляції Німеччини. І коли закінчилася війна, рядовий Май пішки прийшов з Чехії додому. А 9 червня 1945 року у хату зайшли радянські солдати і забрали його в полон. Два роки відбув на волинській землі. І через 50 — приїхав знову на ці місця, на запрошення Українського фонду «Єднання», обласної Ради народних депутатів, Ковельської міської Ради,

ветеранських організацій Волині, щоб взяти участь в урочистостях.

Г. Май:

— Я ще досі зберігаю вдома довідку, підписану радянським офіцером, про те, що рядовий Май відбув покарання у таборі і його відпущено на волю. Ми будували залізничну колію в напрямку Каменя-Каширського, відбудовували залізничний вокзал.

В. Шевчук, голова правління фонду «Єднання»:

— Нам вдалося налагодити контакти між ветеранами Волині й Німеччини. Заслуговує уваги те, що ветеранські організації Ковеля, Луцька, Турійська, місцеві органи влади запросили німців на святкування Дня Перемоги. До речі, поїздку до Німеччини наших ветеранів фінансує німецька сторона, точніше — уряд Німеччини. Це — державна політика. І залишається лише бажати, щоб такою була вона і в нас. Хоча розуміння і підмогу від місцевої влади фонд «Єднання» має. Як і від наших ветеранів.

Поки що між Україною та Німеччиною не укладений договір про взаємний догляд військових поховань. Росія такий має. Що він дає? Не будемо знову нагадувати про християнські заповіді. У Турійському районі прості жінки щороку доглядають могили німецьких солдатів. Їм договору не треба. Він потрібний державі. Бо розриті чи переорані могили, відсутність дійових законів і острах іноземних інвесторів — усе це ланки одного ланцюга.

... Співчуття до чужого болю допомагає пересилити власний. Ще болять рани у ветеранів, щемлять душі тих, хто втратив на війні рідних. Їхнє право не прощати. Але то є право особисте. А держава мусить все зробити, аби, відкинувши політичні амбіції, люди простягнули руки для примирення і згоди у світі.

І це ще буде в нас!

Волинська область.

Іван КОРНІЄНКО, журналіст

НЕ СПИТАВШИ ФІНАНСОВОГО БРОДУ...

Не поспішай укладати контракт із закордонними партнерами. Вони можуть бути звичайнісінькими шахраями

ПРИГАДУЮ, як бідкався знайомий бізнесмен, коли в одеський порт на адресу його фірми прийшла велика партія фруктових соків з неправильно оформленими документами і явно не в тому асортименті, який він напередодні погодив з новим бельгійським партнером. Скільки-то нервів і штрафів коштувало нашому землякові, доки він залагодив усі формальності з митницею. Але трапляються і багато гірші варіанти. Гроші попередньою оплатою перекажуть за кордон на погоджений рахунок, а обіцяної продукції ніхто й не бачить. Бо підтягнуті хлопці у вишуканих модних костюмах, з візитками і проспектами фірми, з умінням вести себе невимушено й імпозантно, з'ясовується — звичайні шахраї і, як то кажуть, плакали ваші гроші. Такі випадки не такі вже й поодинокі.

Ось чому дедалі більшого поширення (й потреби!) набуває в нашій країні інформаційний бізнес, який на Заході уже давно став невід'ємною частиною ділового життя. Бо солідний західний бізнесмен ніколи не укладає навіть найменшого контракту з партнером, про якого він нічого не знає.

Ми робимо тільки перші кроки. Отож нерідко не маємо повного уявлення про своїх майбутніх компаньйонів навіть у Львові чи Луганську, не кажучи вже про Америку чи Італію.

Інформаційно-юридична фірма «Авеста-Україна», яка торік з'явилася на українському ринкові, вирішила заповнити цю прогалину. Та ще й з допомогою американської корпорації Дан енд Бредстріт, яка збирає й опрацьовує інформацію про бізнесові справи практично в усіх країнах світу. По суті, вона контролює до десяти відсотків інформаційного ринку в світі.

— Працюємо на двох головних напрямах, — каже керівник інформаційної служби фірми Сергій Святина. — Поповнюємо базу даних про українські фірми й підприємства, якими цікавляться західні партнери, і надаємо інформацію про будь-яке підприємство на території нашої країни. Причому, замовити таку бізнес-довідку можна в будь-якому офісі Дан енд Бредстріту, розміщених по всьому світу. А вже наша інформація потрапляє до європейської штаб- квартири корпорації в Лондоні, там її аналізують і в готовому вигляді відправляють клієнтові.

І другий напрям — зворотний. Постійно переконуємо українських ділових людей, щоби вони неодмінно цікавилися станом справ своїх потенційних західних партнерів. Бо за тими бізнес- довідками, що ми їх запрошували з місцевих представництв корпорації для наших українських клієнтів, постає доволі невтішна картина. Західні фірми, які сьогодні виявляють інтерес до українського ринку, зареєстровані там, на Заході, недавно, нерідко — нашими вчорашніми співвітчизниками, й інформація про них доволі скупа, а то й взагалі немає.

А вже сам брак інформації в банку даних Дан енд Бредстріт про ту чи іншу фірму має насторожувати потенційних партнерів. І з таким західним партнером треба тримати ніс за вітром. А тим паче, не поспішати з попередньою оплатою, обов'язково обумовлювати умови раскриття акредитивів.

Та й про фірми, які міцно стояли на ногах, час від часу не завадить мати найновішу інформацію. Бо, скажіть, хто міг передбачити, що збанкрутує престижний англійський банк Беррінгз — але сталося. Ніщо під цим небом не вічне. Ось і недавно потужна тайванська фірма зазнала фінансового краху, і її українські партнери лише дивом уникли серйозних фінансових втрат. Тепер вони до укладення кожного контракту неодмінно звертаються до послуг «Авеста-України». Адже бізнес-довідка, підготовлена за інформацією Дан енд Бредстріт, подає рейтинг тої чи іншої фірми, показує, як вона регулярно і вчасно розраховується зі своїми партнерами, як погашає інші платежі, що, природно, викликає довір'я її клієнтів.

Скажімо, цими днями адвокат однієї із зарубіжних компаній замовив через місцевий офіс бізнес-довідку про українську фірму, з якою американці хочуть налагодити ділові стосунки. Певна річ, що українська ділова сторона заздалегідь подала інформацію про свою діяльність, але бізнес-довідці, підготовленій співробітниками Дан енд Бредстріт, за кордоном довіряють більше.

«Авеста-Україна» послуговується здебільшого офіційними джерелами інформації. Зокрема, звітами про діяльність фірм, результатами аудиторських перевірок, статистичними даними, публікаціями в пресі... І, звісно, співробітники «Авести» беруть інформацію, так би мовити, з перших рук, на фірмі чи спільному підприємстві.

— Раніше наші бізнесовці робили це доволі неохоче, посилаючись на «комерційні таємниці», — каже Сергій Святина. — Але тепер ситуація змінюється на ліпше. Наші бізнесовці починають розуміти, що з «темною конячкою» серйозні ділові люди справ не захочуть мати. Адже побоюються об'єктивної інформації тільки ті структури, які займаються тіньовим бізнесом. Та й, зрештою, потрапити у банк даних Дан енд Бредстріту престижно для будь-якої фірми.

Отже, довіряйте, але перевіряйте. Щоби не опинитися в ролі ошуканого простачка.

Реалії економіки України

ЗМІНИ, що відбулися за останні роки в економіці України, в політичній сфері не можуть бути оцінені однозначно, бо очевидні позитивні результати і серйозні прорахунки, помилки, припущені на шляху реформування всієї системи суспільних відносин, використання виробничого потенціалу.

Нова Україна сьогодні — це зовсім інша держава, яка суттєво відрізняється від тієї республіки, що входила до складу колишнього Союзу.

Відбулися суттєві зміни в галузі виробничих відносин, здійснюються, хоча й повільно, приватизаційні процеси. В нові умови діяльності поставлені підприємства. Вони самі розпоряджаються власною продукцією, шукають її споживачів, постачальників сировини, матеріалів, укладають з ними угоди. Держава поступово відходить від цього виду діяльності.

Зріс рівень політичної і економічної активності громадян, що стало основою для розвитку підприємництва, малого бізнесу, різних ринкових структур.

Люди та підприємницькі структури почали вчитися рахувати гроші, заробляти їх, розуміючи, що їхня економічна незалежність та забезпеченість залежить безпосередньо від них самих, а не від держави.

Водночас, неможливо не рахуватися з тим, що в Україні з ряду об'єктивних і суб'єктивних причин мають місце й негативні тенденції і руйнівні процеси, особливо в економіці країни, які справляють сильний негативний вплив на становище в країні і особливо на життя людей, на майбутнє держави. Причому ці процеси розпочалися не останнім часом, а розвиваються протягом останніх чотирьох років.

Останнім часом піднімається знову і знову питання «Куди ми йдемо?», «Що ми будуємо?». На ці питання знайдено відповідь у багатьох країнах світу. Відповів на нього і Президент України. Відповіло, власне, саме життя. Для абсолютної більшості людей воно вже давно не стоїть. Просто вони хочуть гідно прожити те життя в умовах свободи, безпеки, з почуттям власної значущості. Люди хочуть, щоб таке життя було забезпечене і їхнім дітям, внукам, правнукам... і сподіваються на те, що державна влада сприятиме цьому, у кожному разі — бодай не перешкоджатиме.

Пошуки нового «... ізму» народ України в цілому вже не сприйматиме з розумінням. Вважаємо, що цей час вже минув.

Невиваженими, на наш погляд, є і пропозиції щодо необхідності розробити нову програму або принаймні схему дій уряду. Це, на наш погляд, недоцільно.

Просто певним силам вигідно.

Оцінюючи ситуацію в економічній і соціальній сфері України, не слід ускладнювати її більше, ніж вона об'єктивно склалась, що особливо має місце останнім часом у певних політичних колах, в окремих виступах у пресі.

Неупереджений аналіз офіційних статистичних показників роботи промисловості свідчить, що в першому кварталі 1995 р. істотно зменшилися темпи падіння виробництва промислової продукції. Рівень промислового виробництва в березні, тобто наприкінці I кварталу, становив 93 % до рівня у березні 1994 р. Якщо темпи зниження промислового виробництва у I кварталі 1994 р. становили 38,4 %, то у I кварталі 1995 р. — лише 12,1 %, тобто були втричі менші. Отже, намітилася наявна тенденція до істотного уповільнення спаду. Разом з тим у квітні цього року мало місце зменшення промислового виробництва у порівнянні з березнем на 7,3 %, що стало предметом спеціального обговорення на нараді у Президента України і свідчить про намагання виконавчої влади зберегти позитивні тенденції останніх місяців. Відзначимо, що й за цих умов у цілому за січень — квітень 1995 р. темпи падіння промислового виробництва залишалися втричі меншими, ніж за відповідний період минулого року — відповідно 39,1 % за січень — квітень 1994 року проти 12,7 % за січень — квітень 1995 р.

Якщо оцінювати спад виробництва через такий загальноекономічний показник як валовий внутрішній продукт, то й тут має місце тенденція до уповільнення темпів спаду виробництва в економіці. Так, валовий внутрішній продукт в Україні в першому кварталі 1995 р. скоротився трохи більше як на 10 %, тоді як за перший квартал 1994 р. — на 34,8 %. Зрозуміло, що було б набагато краще, якби він почав зростати. Але що є, то є.

Оцінюючи економічну ситуацію в Україні, останнім часом значно завищують негативні економічні показники. Відзначають, що нібито в Україні має місце 20-разове перевищення європейських стандартів рівня затрат енергоресурсів на виробництво одиниці національного доходу, або триразове скорочення ВВП за 1991 — 1994 рр. тощо. Можливо, в Україні і знайдеться якесь виробництво з такими витратами енергоресурсів, або спадом виробництва. Але в цілому по країні картина інша.

Так, ВВП за останні чотири роки справді скоротився, але не втричі, а на 47,5 (в 1994 р. він становив на 52,5 % менше, ніж до 1990 р. у порівняних цінах), а національний доход — на 56,2 % (відповідно 43,8 % до рівня 1990 р.).

До того ж вважаємо, що й ці дані значно завищені. Якщо врахувати обсяги продукції, що їх не показують в офіційній статистиці в цілому по Україні, і яка обертається в тіньовій економіці, то цей спад виробництва буде значно менший.

Споживчі ціни та доходи населення у відсотках до попереднього місяця

Період	Темпи зростання			
	індекс споживчих цін	Доходів населення		Середньої заробітної плати
		номінальних	реальних	
1994 р				
жовтень	122,5	102,7	83,8	154,7
листопад	168,2	171,3	101,8	136,7
грудень	132,3	113,8	128,1	128,1
1995 р.				
січень	120,9	93,5	77,3	99,4
лютий	117,7	121,6	103,3	130,9
березень	111,3	126,6	113,7	119,8
Наростаючим підсумком до:				
жовтня	352,4	280,6	79,5	273,0
грудня	159,5	143,9	90,8	155,9
квітень 1995 р.	105,8	109,1*	103,1*	108,2*

* за попередньою оцінкою.

Не така песимістична картина має місце і з внесенням мінеральних добрив, особливо коли стверджують, що чотири п'ятих площ в країні засіяно без них. А їх внесено менше — близько 33 % від потреби, але з урахуванням залишків (270 тис. т) ресурси туків для забезпечення весняно-польових робіт становили 697 тисяч тонн проти 470 тисяч весною 1994 р. Це дає змогу двічі підживити озимі культури, провести посів з азотними добривами на всій площі ярого клину (17 млн. га).

За чотири місяці та 15 днів травня цього року сільське господарство України отримало 427 тисяч тонн поживних речовин мінеральних добрив (торік 330 тисяч тонн), з них азотних — 369 тисяч тонн (було 249), фосфорних — 28 (було 45) та калійних — 30 тисяч тонн (було 36). Отже, мінеральних добрив цієї весни внесено на 29 % більше, ніж у відповідний період 1994 року, в т.ч. азотних — в 1,5 раза.

Відносно енергоємності національного доходу в Україні слід сказати, що оцінки щодо 15—20 разового перевищення затрат енергоресурсів на одиницю національного доходу в країні завищені в декілька разів. По більшості видів продукції енергоємність однієї натуральної одиниці в Україні вища, ніж в європейських країнах у 2—4 рази, а не в 15—20, як часто вказують. Взагалі, експерти Світового банку визнали, що на створення національного продукту в 1990 р. Україна використовувала на 60 % енергоресурсів більше, ніж потрібно було б за європейської ефективності. За останні роки ці показники погіршилися на 20—25 % у зв'язку зі спадом виробництва.

Відносно ефективності зовнішньоекономічної діяльності України: у I кварталі 1995 р. в порівнянні з відповідним періодом минулого року від'ємне сальдо зовнішньої торгівлі зросло на 245 млн. дол. Але з одного цього факту не слід робити висновок про погіршання стану зовнішньої торгівлі в поточному році. По-перше, в ньому суттєво змінилася методологія статистичної звітності показників зовнішньої торгівлі. Так, до обсягів торгівлі уведено давальницьку сировину та продукцію, виготовлену з неї, яка за імпортом зарахована на суму 238 млн. дол., а експортом — на 113 млн. дол., що в свою чергу утворило дисбаланс у 125 млн. дол. На це є також об'єктивні причини, бо наша економіка значною мірою залежить від імпортної сировини. Ми змушені для завантаження потужностей переробляти сировину з інших країн, в першу чергу СНД, і віддавати за це готову продукцію.

По-друге, поставки імпортних товарів в поточному році фіксуються на умовах СІФ, тоді як 1994 р. їх узагальнювали на умовах ФОБ, до яких не входила вартість перевезення вантажів, їх страхування тощо. В результаті імпортна частина в I кварталі 1995 р. збільшилася на 27 млн. дол. і, природно, збільшила від'ємне сальдо.

Крім того, у звітності Мінстату України за I квартал 1995 р. обсяги експорту наведені в цінах ФОБ, а імпорту в цінах СІФ. Таким чином, сама по собі величина імпорту завищена щодо величини експорту, що збільшує і від'ємність сальдо.

Якщо врахувати вищезазначені чинники, від'ємне сальдо, що утворилося в I кварталі 1995 року, не буде більшим, ніж за I квартал минулого року, і за розрахунками становитиме 497 млн. дол., коли не менше, проти 548 млн. дол. за той же період 1994 р.

Більш глибокий аналіз засвідчує, що зовнішня торгівля в поточному році функціонує не тільки у звичному режимі, а в цьому процесі є певні позитивні зрушення. Так, виробництво промислової продукції в I кварталі ц.р. на 12,1 %, експорт зменшився лише на 3,9 %. Саме завдяки заходам по лібералізації зовнішньої торгівлі вдалося розблокувати шляхи для вивезення вітчизняних товарів, здійснювати торгівлю на зовнішніх ринках.

Разом з тим наявність від'ємного сальдо залишається найпекучішою проблемою для всієї економіки України, але подолання його можливе лише за рахунок пожвавлення виробництва, нарощування обсягів продукції традиційного українського експорту, що потребує певного часу.

За нашими оцінками, недостовірні твердження про те, що реальні доходи громадян України за останні півроку зменшилися на 30 відсотків. Статистичні дані і розрахунки показують: реальні доходи населення України в березні 1995 р. в порівнянні з груднем 1994 року зросли на 29,9 % **(див. табл.)**.

Наведені дані свідчать, що реальні доходи населення в країні зростали у лютому і березні 1995 року.

Найбільше значення мало те, що в березні, слідом за лютим, тривала і навіть посилювалась дія макроекономічних чинників, які зумовлювали підвищення реальних грошових доходів населення: темпи приросту номінальних доходів за березень (26,6 %) були вищі, ніж за лютий (21,6 %), а темпи приросту інфляції, навпаки, скоротились (11,4 % проти 18,1 %). Реальні доходи (за винятком податків) та обов'язкових платежів, а також впливу інфляції збільшилися в березні на 14 %. В цілому за I квартал номінальні грошові доходи населення зросли проти IV кварталу 1994 р. на 46,9 %, а реальні доходи, під впливом різкого падіння в січні проти грудня, знизилися на 8,7 %. Проте в лютому проти січня вони зросли на 26 %, а в березні проти лютого — на 10,4 %.

У структурі грошових надходжень I кварталу проти попереднього спостерігається підвищення частки оплати праці (з 58,5 до 62,1 %), пенсій і допомог (з 20,3 до 23,3 %).

Ми не ставимо за мету, наводячи дійсні факти економічного розвитку країни, відвернути увагу від гостроти наявних проблем. Що є, то є — економічні реформи здійснюються все ще в неналежному темпі. За це несе відповідальність виконавча влада. Але не меншою мірою відповідальна за це й Верховна Рада України. Без прийняття відповідних законів механізми не виходять зі стану тимчасового оформлення указами Президента, які можна приймати лише з питань, неврегульованих чинним законодавством.

Щодо надходження доходів до консолідованого бюджету за I квартал 1995 р. порівняно з I кварталом 1994 р. слід сказати, що коли у I кварталі 1994 р. частка доходів від їх річних обсягів становила 10,8 %, то в I кварталі 1995 р. — 15,2 % від річних призначень, що в 1,4 раза більше, ніж у відповідному періоді 1994 р.

Зіставляючи надходження доходів I кварталу ц.р.з IV кварталом минулого, слід враховувати, що 42,7 % до річних призначень доходів надійшли до бюджету в останньому кварталі минулого року, — це свідчення того, що перші три квартали 1994 р. планові завдання з надходження доходів до бюджету не виконувались, а в останньому надолужували прогаяне. Тому говорити про рівномірність поквартальних надходжень до бюджету, посилаючись на ці дані, немає рації.

Варто нагадати, що відносна фінансова стабілізація, досягнута в останні місяці, далася високою ціною. Рішення, що їх приймали з кредитних емісій, розгойдали фінансово-кредитну систему, вкрай дестабілізували грошову одиницю і змусили виконавчу владу вдатися до рятувальних заходів непопулярної обмежувальної монетарної політики. Результатом стало досягнення у квітні найменшого за минулий час індексу інфляції — 105,8 %. Не набув загрозливих масштабів і рівень безробіття, який за 4 місяці ц.р. в цілому в країні зріс лише на 0,03 % і становив на початок травня 0,32 % працездатного населення. Значним залишається рівень прихованого безробіття — 30,5 % в березні 1995 р. від зайнятих в народному господарстві.

Така, на наш погляд, реальна картина соціально- економічного стану в Україні. За певних позитивних зрушень вона залишається досить складною. Позитивні тенденції ще не набули стабільності. Злам не досягнуто. Кожен відсоток нового спаду соціально дедалі обтяжливіший, і ніхто не може себе заспокоювати фактом істотного зменшення динаміки спаду. Досягнута фінансова стабілізація — явище все ще тендітне і може будь-який час бути порушена непродуманими діями як надмірних активістів у сфері проведення реформ, так і тих, хто хотів би повернутися до колишнього режиму державного регулювання геть усього в економічному житті. Тому потрібно всім гілкам влади шукати можливості зробити свій не деструктивний, а конструктивний внесок у досягнення ефекту антикризових дій.

Тільки об'єднання, злагода усіх протилежних сил може стати гарантією виживання.

Володимир БОРОДЮК
директор Національного інституту економічних програм

Валерій ЛИТВИЦЬКИЙ
помічник Президента України з питань економіки;

Володимир ЧЕРЕВАНЬ,
позаштатний радник Президента України.

Сергій МЕЛЬНИЧУК, «Голос України»,
Анатолій МІЗЕРНИЙ (фото)

Послухайте, як грає духовий оркестр...

Бідкаються геть усі: газети, народні депутати, продавці і покупці, сторож на фермі. То наче вже падаємо у прірву, то ніби ось-ось впадемо. Ці «Сівачі» сіють страх і зневіру. А душа не хоче їх приймати. Душа хоче сонця і цвіту. Душа прагне краси...

І ось воно — свято. Таке рідкісне нині, таке жадане.

Грає сонце у начищених до сліпучого блиску трубах. Звучать чудові мелодії. Які хочеш — українські, американські. А на високих щоглях — прапори. Негусто їх поки що — на пальцях однієї руки полічити можна. Але це вже пахне чимось «міжнародним».

І таки справді: у Рівному відбувся другий Міжнародний фестиваль духової музики. На його відкритті лунали, окрім нашого, державні гімни Білорусі (оркестр із Мінська), США та Нідерландів. З далеких країн привезти духовий оркестр у повному складі — не просто. Тому диригенти професор Марк Ламмерс (США) та Ніко Бум (Нідерланди) — їх ви бачите на знімках — виступали з оркестрами Рівного. Пізніше, під час концерту, обидва іноземці, як і колектив з Білорусі, як і музиканти Рівненщини, показали чудову професійну майстерність. Полонила мешканців Рівного своїм голосом співачка з Мінська Ірина Вишницька (мить її виступу ви також бачите на знімку). Прекрасно виступив духовий оркестр українських військових моряків із Севастополя.

Повторимо: це було свято. Свято на вулицях, де проходили оркестри, свято на майдані Незалежності, свято у муздрамтеатрі. Подивися, читачу, як люди слухають музику. І пожалкуєш, що ти не серед них. Тож приїжджай наступного року на порозі літа до Рівного. Може, ми тоді вже житимемо веселіше, та й учасників фестивалю буде більше...

Біла заздрість

Американський винищувач F-16, пілотований капітаном Скотом О'Грейді, був збитий тиждень тому над Боснією і пропав безвісти. Розшуки льотчика не припинялися ані на хвилину, у них були задіяні військовий повітряний і морський флот США. Президент Клінтон особисто стежив за пошуками і навіть зв'язався з сім'єю О'Грейді.

Вчорашньої ночі льотчик був врятований загоном морської піхоти США.

Тиждень тому український лайнер «Шота Руставелі», що належить компанії «Бласко», повинен був вирушити в круїз Середземним морем з порту Марселя, маючи 470 туристів на борту. Однак судно затримано за несплату боргу. Туристи насолоджувались екскурсіями, але терпець у них увірвався і вони мають намір оголосити голодовку.

— Чи втрутилося посольство України у Франції в ці події, — запитала я в Міністерстві закордонних справ.

— А що туди втручатися? — відповіли мені. — Компанія повинна сплатити борг — оце й вирішення проблеми. До речі, в різних регіонах усього заарештовано 30 українських суден. Але цю проблему має вирішувати Міністерство транспорту.

Зрозуміло, що мандрувати — не воювати. Але я чомусь з сумом позаздрила білою заздрістю американському льотчикові.

Валентина ПИСАНСЬКА.

Анн БОТІ: Людина завжди шукає, де краще...

АНН БОТІ — радник посольства Швейцарії в Україні. А ще пані Боті — струнка, приваблива молода жінка — президент Міжнародного економічного Трейд-клубу. У цьому клубі збирається еліта — дипломати найвищого рангу — співробітники більшості посольств, які спеціалізуються на питаннях економіки. Тут вони працюють, налагоджують зв'язки, відпочивають. Клуб створено три роки тому. І вже протягом року його очолює Анн Боті. Кореспондент «Голосу України» взяв у неї інтерв'ю для «Еліт-клубу» сторінки «Глобус».

— Анн, розкажіть про основні завдання Трейд-клубу.

— Ми збираємось на засідання, куди, крім дипломатів, запрошують представників Міністерства зовнішньоекономічних зв'язків України (до речі, вони дуже багато допомагають клубові), відомих економістів, політиків, підприємців.

Дипломати тут одержують і обмінюються потрібною інформацією, яку потім передають кожен до своєї країни для підприємців та інвесторів. Тому від нас теж іноді залежить, які враження у них буде про Україну, прийдуть вони сюди чи ні, і в які галузі, як швидко тут зорієнтуються.

Ми організуємо також виїзні засідання клубу в обласних центрах, де зустрічаємось з цікавими людьми.

— А кажуть, що наших нових підприємців побоюються: і ненадійні, і погано орієнтуються в умовах ринку...

— Мені здається, що це не так. Щоправда, люди, які прагнуть започаткувати тут свою справу, мають виявити чимало мужності і наполегливості. У них чудові ідеї, великий інтерес до підприємництва. Але ж як їм важко долати бюрократичні перепони!

— Тому й економічні реформи насилу торують собі шлях...

— Входження у ринок — справа складна. Дипломати — члени Трейд-клубу до свого призначення до Києва побували в різних країнах. Але ми зійшлися в тому, що в Україні — не найгірші умови для ринкових відносин, є й плюси, є й мінуси.

Інша справа, що реформи у вас довго не реалізовувалися, тому й імідж країни відповідний. Та чим далі, тим більше переконуюсь, що уряд робить конкретні кроки з реформування економіки. І реакція світового співтовариства, ви вже могли в тому переконатися, не забарилася: Україна вже одержує і допомогу, і кредити.

— Що вас дивує в Україні?

— І я, і мої друзі, що приїжджають в гості з інших країн, дивуємося раз у раз: наскільки багата Україна! Але й розчарування також велике — через економічні результати.

А для того, щоб досягти успіху, Україна повинна створювати, скажімо, закони не просто хороші, а кращі, аніж в інших країнах. Адже ми живемо у світі конкуренції. Тому людина, котра збирається робити інвестиції, має міркувати приблизно так: «Україна? Там закони для мене кращі чи гірші, ніж, припустимо, в Росії чи Польщі, а податки нижчі чи вищі, ніж у Білорусі чи Латвії? А орендна плата, митні процедури, фінансовий ризик... Завдяки реформам все більше приватних іноземних компаній цікавляться Україною. Зокрема, торговий оборот із Швейцарією істотно зростає.

Підприємець піде туди, де йому ведеться краще, зручніше, швидше. А поки що ціна, скажімо, за готель у Києві вища, аніж у Женеві чи Парижі, якщо зважити на якість послуг...

— Ви — президент Трейд-клубу, члени якого переважно чоловіки. Це ускладнює ваше життя чи, навпаки, приносить задоволення?

— Думаю, що на обрання мене президентом аж ніяк не вплинув той факт, що я — жінка. Хоча, я розумію, чоловікові, очевидно, простіше мати справу з чоловіком. Це щодо простоти спілкування. Я сприймаю такий стан речей нормально. Але, можливо, варто запитати про це у чоловіків Трейд-клубу? Цілком імовірно, що вони іншої думки. А я працюю там із задоволенням. Як, втім, і решта жінок-дипломатів.

Еліт-клуб

Ведуча «Еліт-клубу» Кейт БАХНЕР

Усі хочуть женитися

Так уже сталося, що в «Еліт-клуб» надійшло одночасно три повідомлення про одну й ту ж подію: весілля. Вони такі різні ці молодята, але долі їхні поєднало одне — кохання...

Усі хочуть женитися? Може, тому, що планетою пройшлася весна, яка пробуджує в людей найкраще почуття, яке тільки може бути — кохання.

Тож хай щастить і Попелюшкам, і принцесам, і домогосподаркам!

Корисне з приємним

Травень для заступника міністра закордонних справ США Річарда Голбрука був насичений не лише політичними, а й суто особистими подіями. Перебуваючи в Будапешті на весняній сесії Північноатлантичної асамблеї, координатор справ у Канаді та Європі поєднав, як кажуть, корисне з приємним: одружився з американською журналісткою угорського походження Каті Мартон.

Свідками з боку нареченої був її брат Ендрю Мартон, а нареченого — рідний... син — Девід Голбрук. Це вже третій шлюб заступника міністра, у Каті — другий.

Громадянська церемонія весілля відбулась у резиденції посла США в Угорщині Дональда Блінкена у вузькому колі найближчих рідних та друзів. У Каті до згадуваної будівлі особливі почуття: вона жила тут в 50-ті роки, коли її батькам, щойно визволеним з тюрми, надали притулок в американському дипломатичному відомстві. До речі, подружжя Блінкенів єднає з Каті Мартон та Річардом Голбруком давня дружба. Тому й запропонували як весільний подарунок відзначити шлюб у будапештській резиденції.

Окрім високопоставлених американських дипломатів, у торжестві взяли участь президент Угорщини Арпад Гьонц, інші офіційні особи уряду країни. Молодят привітали також прем'єр-міністр УР Дюла Хорн та міністр закордонних справ Ласло Ковач, котрі подарували подружжю, відповідно, дві порцелянові лампи та набір для печива. «Презент» від імені учасників Північноатлантичної асамблеї (ПАА) вручив Р.Голбруку її голова Карстен Фогт, який привселюдно заявив, що незабаром наслідує приклад заступника міністра.

Можливо, на осінній сесії ПАА нас чекає ще один весільний сюрприз?

Микола ГОРВАТ.
Будапешт.

Кохання з першого погляду

Чи може хтось сказати, що все знає про жінок? Ні, й іще раз ні. Вони — непередбачувані.

Дивовижна історія, що її розповів журнал «Нешнл інквайєр», сталася з однією з таких жінок, домогосподаркою з Англії.

Черіл Мейсон, 34 роки, зустріла Даніеля Лекименчо під час подорожі Кенією. Вона закохалася в нього з першого погляду, коли він і його товариші прийшли до готелю, де вона зупинилася із своєю подругою, і виконали там кілька танців племені для гостей. «Я була вражена силою цього чоловіка й водночас його елегантністю, — каже Черіл, — я зрозуміла, що хочу стати його дружиною».

Серцеїд запросив її до свого селища. «Це було щось жахливе, — згадує Черіл, — у жалюгідних хатинах повсюдно панував смердючий бруд». Але, як розповідає героїня, закохані були в іншому вимірі. Три тижні відпустки вони не відходили одне від одного. Даніель показав їй шкіру лева, якого він убив голими руками.

Черіл повернулася до Англії тільки для того, щоб розлучитися з чоловіком. На весіллі Черіл та її коханий були у вбранні його племені. Потім вона повернулася до Кенії як дружина африканського воїна. Не допомогли ні вмовляння колишнього чоловіка, ні прохання дітей. «Вона залишила мене і дітей — каже Майк, — і віддала перевагу чоловікові з племені».

Проте Черіл Мейсон, виправдовуючи свій вчинок, каже: «Це кохання надто сильне, щоб ним нехтувати».

На знімку: їм добре удвох.

Репродукція з «Нешнл інквайєр» — ІТАР-ТАРС.

У кафедральному соборі міста Севільї (Іспанія) 18 березня 1995 року відбулося одруження інфанти Елени де Борбон, старшої дочки короля Хуана Карлоса і королеви доньї Софії, та Хайме де Марічалара.

На знімку: молоде подружжя у супроводі короля Хуана Карлоса, королеви доньї Софії і матері Хайме де Марічалара доньї де Тежада в історичному королівському палаці «Алькасерес» (один із найстаріших діючих палаців Європи), що його було обрано для проведення бенкету.

Фото ЕФЕ-ІТАР-ТАРС.

Рецепт від пана посла

СЕКРЕТОМ приготування своєї улюбленої страви з читачами «Голосу України» ділиться Надзвичайний і Повноважний Посол Швейцарії в Україні пан Армін КАМЕР.

Фондю

Для приготування традиційної швейцарської страви слід заготовити по 350 грамів відносно старих і твердих сирів «Ементаль» та «Грюєр», головку часнику, чотири децилітра білого сухого (не десертного!) вина, 0,2 децилітра вишневої горілки («Kirsch»), 10—20 грамів картопляного борошна (для того, щоб сир зв'язався з вином), спеції.

В спеціальну керамічну каструлю налити вино і «Kirsch», довести до кипіння. Натертий на тертці сир і часник акуратно опустити в каструлю, підігрівати, помішуючи, на невеликому вогні. Додати спеції за смаком. Не дати вариву довго кипіти— лише 1—2 хвилини. Страва готова. Каструлю встановлюють над запаленою спиртівкою.

Свіжий білий хліб нарізати невеликими кубиками. Хліб беруть спеціальною — на два «зубці» — виделкою і опускають його в посудину з приготовленою стравою. Пропорції розраховані на чотири персони.

До фондю можна подавати «Kirsch». До речі, якщо у жінки з виделки ненароком впаде у фондю кусочок хліба, то вона обов'язково має поцілувати когось з чоловіків цього товариства.

Традиційно це — зимова страва, але смакуватиме вона о будь-якій порі.

Смачного!

Ігор ПШЕНИЧНИКОВ, кор. ІТАР-ТАРС (з Норвегії)

Як схуднути? Спитайте про це прем'єр-міністра Норвегії

Прем'єр-міністр Норвегії Гру Харлем Брундтланд здивувала студентів університету північного норвезького міста Тромсе, які прийшли на зустріч із нею. Ні, не виступом, а своїм зовнішнім виглядом. Норвежці, котрі знають прем'єра, як жінку, м'яко кажучи, схильну до повноти, побачили на трибуні зовсім іншу пані Брундтланд, елегантну і схудлу.

«Найстрункіша жінка у Норвегії»,— сказав голосно із залу хтось найсміливіший, не вгамувавши свого подиву. На що прем'єр-міністр парирувала: «Так, за 17 тижнів я схудла на 17 кілограмів», — і цим викликала овацію в студентській аудиторії.

Норвезький телеканал ТВ-2 включив репортаж про цей забавний епізод до своєї головної програми новин. Журналісти, які атакували Гру Харлем Брундтланд після її виступу в університеті, наважилися спитати: «Як вам вдалося так схуднути? Поділіться рецептом». На що прем'єр-міністр з усмішкою відповіла: «Їсти треба менше».

Сторінку підготувала Валентина ПИСАНСЬКА.
Тел. 446-60-22.

Медицина

Ракові щупальця Чорнобиля

На запитання журналіста відповідає начальник медичної служби СБУ, генерал-майор Михайло Захараш

Михайло Захараш починав свою професійну кар'єру фельдшером у невеликому подільському селі, де доводилось давати хворим пілюлі, робити уколи, вправляти вивихи, приймати роди і навіть... рвати зуби. Потім — медінститут, служба в армії, робота хірургом у районній та обласній лікарнях. Саме звідти, із Житомира, Михайло Петрович переїхав до Києва заступником начальника медичної служби тодішнього Комітету держбезпеки України. Правда, змінив місце роботи за однієї умови: і надалі займатися хірургічною практикою, не випускати з рук скальпеля.

— І тепер оперуєте?

— Аякже, в тому числі і без скальпеля: вже понад рік робимо операції без розрізу брюшної черевини — через маленькі отвори з допомогою дистанційного інструмента. Таким чином видаляємо жовчний міхур, робимо інші операції. До речі, тема моєї докторської дисертації, яку я виконав і захистив у Київському медичному університеті, — «Хірургічне лікування раку товстої кишки».

— Ваш досвід, напевно, став би у пригоді тим, хто завтра дасть клятву Гіппократа?

— Я веду заняття в медичному університеті. Як професор кафедри факультетської хірургії. Сам, звісно, й оперую, коли не стають на заваді нагальні, невідкладні справи.

— А хіба для лікаря-хірурга може бути щось важливіше?

— Це моя вузька фахова спеціалізація, де маю доволі великий досвід. А як начальнику медичної служби СБУ мені доводиться постійно стикатися з рядом проблем. І, звісно, розв'язувати їх. Бо яка тоді з моєї роботи користь? І особливо проблемами радіаційної медицини. Насамперед вивчаємо медично-біологічні наслідки впливу радіації на людський організм.

Я безпосередньо зіткнувся з цією бідою вже наприкінці трагічного квітня вісімдесят шостого року, коли ще посилено дихав радіоактивною бідою зруйнований реактор — в спорожнілому місті Прип'яті. Вперше в світовій практиці спільно з ученими-лікарями з Інституту проблем онкології ми застосували для лікування хворих, уражених радіацією, сорбційні методи детоксикації. Тобто, сорбенти для очищення крові та шлунково-кишечного тракту.

— А взагалі, сорбенти Ви раніше використовували?

— Так, ще з 1979 року. Зокрема, в хірургії. Для хворих на перитоніт, ниркову недостатність тощо. А коли сталася та велика біда, то в нас не було під руками жодного ефективного препарату для лікування потерпілих. Тоді на свій страх і ризик ми почали давати нашим співробітникам, які від'їжджали працювати на станцію — а таких було до півтори тисячі чоловік, — оті самі сорбенти. З'ясувалося, ці препарати виводять з організму радіонукліди. Сьогодні цей метод лікування здобув визнання і широке застосування. Але цьому передувала, хоч як прикро про це говорити, п'ятирічна боротьба.

— А хто виступав проти застосування сорбентів?

— Відомий академік Ільїн, директор Інституту біофізики Академії наук колишнього Союзу. Саме там, у лабораторіях інституту, і мали розробляти такі методи лікування. Та оскільки сорбенти запропонував не його інститут, а київські лікарі, Ільїн будь-що компрометував наші зусилля. Де ми тільки не були з професором Стрелковим, щоб довести ефективність сорбентів, але всі наші зусилля зводив нанівець своєю непоступливістю академік Ільїн.

І сьогодні я переконаний: якщо запропоновані нами методи лікування були б широко запроваджені для всіх потерпілих уже в перші місяці, було б менше не лише смертельних випадків, й здоров'я ліквідаторів було б кращим.

— З яких компонентів складається сорбент?

— Це звичайне синтетичне або кісточкове вугілля, яке так само, як і активоване вугілля, вводиться в організм у вигляді таблеток або гранул, через які «перекачується» вся кров людини, і де осідають токсичні речовини.

— А яку позицію займав Інститут радіаційної медицини в Києві? Він Вас підтримував?

— Він виконував соціальне замовлення Москви та академіка Ільїна. Отож, самі розумієте, був нашим найактивнішим противником чи точніше — опонентом.

Щоправда, тепер в інституті змінили думку. Але непокоїть інше. Сьогодні лікуванням з допомогою сорбентів займаються нерідко люди непідготовлені, далекі від медицини. Адже препарат можна купити в комерційних кіосках, на руках у підземних переходах тощо.

— Та ніхто вже не піддає Вас обструкції, не зводить перешкоди вашим методам лікування?

— На щастя, ні. Мало того, ми створили науковий центр, маємо проблемну наукову лабораторію, чого немає у жодних лікувальних закладах.

— І які тенденції насамперед засвідчують ваші дослідження, обстеження хворих?

— Скажу відразу: тенденції доволі невтішні. Наші прогнози ще в 1986 році, на жаль, справджуються. Тобто, зростає кількість хвороб шлунково-кишкового тракту, органів дихання, щитовидної залози.

Зокрема, нині можемо стверджувати, що рак щитовидної залози в дітей — це специфічний рак, спричинений радіаційним випромінюванням. Причому, випадки захворювання протягом останніх років зросли в десять разів. Більш як у три рази збільшилась кількість хворих на захворювання шлунково-кишкового тракту.

Змінилося і співвідношення локалізацій онкологічних захворювань. Найчастіше люди почали хворіти на рак товстої кишки, адже саме туди з харчем потрапляють радіонукліди.

Отже, сьогодні маємо таку ситуацію, яка вимагає бережливого і сумлінного ставлення до здоров'я кожного співвітчизника. Бо тільки всебічне і систематичне обстеження дає змогу вчасно виявляти підступну хворобу й ефективно з нею боротися.

Розмову вела Марина ЧАУСОВА.

Музика

Наталія СЕМЕНЕНКО, кандидат мистецтвознавства

Визнання по той бік абсурду

Київ — столиця музичного авангарду ... Таким «авансом» прозвучала заявка на прес-конференції, присвяченій відкриттю четвертого Міжнародного форуму музики молодих. І справді, не встигла відзвучати музика сучасних німецьких авторів — гостей фестивалю «Музичні прем'єри сезону», як ми дістали нагоду спостерігати справжню експансію західного музичного авангарду та з приємністю констатувати, що й наша композиторська молодь «не ликом шита»...

Отже композитори з 20 країн, у тому числі з Німеччини, Канади, США, Бельгії, Франції, Ірландії, Македонії, Білорусі, Росії та деяких інших протягом тижня демонстрували київській публіці своє оригінальне звукобачення світу.

Відкрити невідоме, примусити слухача повірити, що відлік музичного часу починається саме цим твором — це прерогатива молодих. І нею скористалося чимало учасників Форуму. Вслухайтесь у екстравагантні і дещо таємничі назви їх творів: «Saxo-pom. Apologia» Гомельської, «Герстекер» для піаніста і персонажа Сергія Зажитька, «Інтерноміміс» Наталії Єрошенко, «Дитина-вівця» Антонія Поточняка тощо.

Камерні твори, що звучали на фестивалі, нагадували здебільшого музичні страви для гурманів («Із відтінків сонця, що зникають» Т. Мюрая, «Сяйво Бетельгейзе, або Секрет Червоного Гіганта» Т. Мілосевич); імпровізаційно-темброві «витівки» (твори С. Зажитька, І.Тараненка, Д. Матея та ін.), відвертий епатаж у творах Л. Юріної («Кінець гри»), Г. Немерівського («Партитура для двірника з мітлою»), створеними за естетичними канонами абсурду.

Особливу ж підтримку слухачів дістали твори тих композиторів, хто переріс стадію технологічного експериментаторства і підпорядкував арсенал суперсучасних засобів виразності повноцінній естетичній ідеї («Скарга терну» Юрія Ланюка, «Покаянный стих» Ігоря Щербакова, «Дві п'єси для натхненного кларнетиста» Галини Овчаренко та ін.).

Справжній фурор викликав виступ композитора і піаніста з Німеччини Моріца Еггерта, який захопив зал блискучою віртуозністю, невичерпною фантазією і високим професіоналізмом.

Ми намагалися залучити до участі високопрофесійні колективи і солістів, — розповідає музичний директор Форуму, композитор Ігор Щербаков. Це ансамбль сучасної музики «Фрески» з Одеси, камерний оркестр «Віртуози Львова», Ансамбль нової музики зі Львова, це — чудова співачка Ольга Пасічник, солістка Варшавської камерної опери, яка, до речі, одержала приз Форуму за блискуче виконання, це — диригент з Польщі Роман Ревакович, добре знаний в Україні як керівник хору «Журавлі», та багато інших.

Як завжди, в рамках Форуму відбувся III тур Міжнародного конкурсу композиторів-студентів «Gradus ad Parnassum», у якому перші три місця лауреатів завоювали відповідно Антоній Поточняк (США), Тетяна Мілосевич (Югославія), Богдана Працюк (Україна).

На знімку: М.Еггерт.

Т. Зіньківський:

«ЛЮДИНА БЕЗ НАЦІОНАЛЬНОГО ПОЧУВАННЯ НЕЗДАТНА ДО РОЗУМНОГО ДУХОВНОГО ЖИТТЯ»

До сторіччя видання вибраних творів письменника

ВІД АВТОРА: Часто можна чути, що витоки української державницької ідеології, мовляв, слід шукати лише в Західній Україні. Незнання (чи свідоме нехтування) реальних фактів історії, вітчизняної політичної думки народило й нині поширювану тезу про поразку національної ідеї як організуючої сили суспільства. Разом з тим неупереджене дослідження вкотре переконує, що віковічне прагнення нашого народу до самостійного життя притаманне українцям по обох берегах Дніпра. Тому закономірно, що й витоки державотворчої ідеї — і на Сході, і на Заході. В Харкові жив і працював автор програмової праці «Самостійна Україна» Микола Міхновський, автор кількатомної праці «Націоналізм» Дмитро Донцов народився в Мелітополі на Запоріжжі. Батьківщиною натхненного співця української незалежності Євгена Маланюка є Херсонщина. Це коли говорити про видатні постаті. А скільки було таких, чиє життя промайнуло, мов спалах комети? Чи не першим тут слід назвати земляка Дмитра Донцова Трохима Зіньківського.

I

«Наша справа загубила в йому стільки, скільки вона загубила б, якби вмер спочатку своєї діяльності П. Куліш, а може й більш. Він-бо належав до тих, що усю душу віддають за ідею і не знають іншого життя. До цього додалася безмірна любов до рідного краю, широка освіта, талан».

Борис Грінченко.

Найперше, що вражає в інтелектуальній спадщині Трохима Зіньківського, то це те, як глибоко він розумів важливість завдань, що їх покликана реалізувати національна інтелігенція, якщо вона справді віддана загальній справі. Своє осмислення місця України в Європі та світі він починає з дослідження однієї з найважливіших передумов самоутвердження українського народу — цивілізованого розв'язання українсько-російських відносин, що у свою чергу можливе лише в результаті розпаду самодержавної імперії. Трохим Зіньківський розглядає це надскладне питання в контексті європейської історії. Адже політична, економічна й культурна стабільність на континенті від Уралу до Атлантики можлива лише за умови утвердження України як самостійної держави.

Наступна проблема, що боліла молодому інтелектуалові, — це проблема лідера державотворчого руху. Трохим Зіньківський, зрозуміло, звертає свій погляд на Тараса Шевченка. Ще 1889 року, коли тільки зароджувалося наукове шевченкознавство, він закінчує працю «Тарас Шевченко у світлі європейської критики». До речі, в цій праці він чи не перший дав відповідь на образливі випади проти Т. Шевченка, до яких вдався В. Бєлінський.

Вершиною публіцистики Трохима Зіньківського стала праця «Молода Україна, її становище і шлях».

Трохим Зіньківський народився у Бердянську 4 серпня 1861 року. Освіту здобував у юнкерській школі в Одесі. Закінчив військово-юридичну академію в Петербурзі. Останні роки життя служив у київському військовому суді. Творчу спадщину склали оповідання, байки, публіцистика, літературно-критичні статті, переклади з грецької, французької та німецької мов. За життя письменника побачили світ дві книжки його творів — «Малюнки справжнього життя» та «Байки М. Цупкого». В кінці XIX століття Б. Грінченко видав зібрані твори Т. Зіньківського («Писання») у двох томах. Помер письменник, не доживши до тридцятиліття.

II

«Людина без національного почування нездатна до розумного духовного життя. Віра кожної благородної людини, — каже Фіхте, — у вічне буття його діяльності на цій землі, стоїть на вірі у вічне життя того народу, що з його він сам виріс, в його духовну самостійність. Ця самостійність і мусить бути тим вічним, що в йому він містить свою власну вічність — вічний лад, що в йому він вбачає і свою вічність, бо життя його народу — частина вічного життя світового, і таким робом в житті свого народу людина живе вічним життям усього світу. В цьому його любов до свого народу, його радощі й гордощі національні».

Т. Зіньківський. Фіхте старший.

«Молода Україна, її становище і шлях» — реферат, що його прочитав Трохим Зіньківський 1890 року в Петербурзі на Шевченкових роковинах. Письменник планував пізніше доопрацювати цей твір і підготувати його до друку, але навблаганна смерть не дозволила цим намірам здійснитися.

«Немає, може, народу, де б інтелігенція його була в таких неприродних стосунках до нього, де б вона йшла такими різними шляхами, розбивалась на такі ворожі табори, як на Вкраїні». Це перший абзац публіцистичного твору Трохима Зіньківського. Які знайомі мотиви! Відкриймо історію української літератури XX століття і побачимо, скільки марної боротьби відбито на її сторінках. А завершувалося все тим, що учасники тієї «боротьби» найчастіше закінчували свої дні в ГУЛАГах радянської імперії.

Трохим Зіньківський виступив суворим критиком української інтелігенції, частина представників якої не тільки не сприяла духовному зросту нації, а й, навпаки, активно допомагала вкорінюватися та міцніти «дебелому дереву автократії» російського самодержавства. «Віру можна переменити, — пише він, — а ознак, прикмет національності інтелектуальних, фізичних, фізіологічних скинути з себе не можна, хоч би й відцуравшись національності своєї: державне тіло можна за одну війну знищити, а національне, живе й по втраті державно-політичної форми... Там, де немає національності-раба або покривдженої в чім — національне питання там розв'язане. Де ж чути голос і стогін національної кривди — там, значить, є неволя. Ця неволя викликає ворогування національне, що, певна річ, спиняє загальний просвітній та економічний поступ».

Як бачимо, думки Трохима Зіньківського й нині актуальні. В них знаходимо відповіді на питання, які поставила й ще поставить перед нами непроста доба державотворення.

Коротка післямова автора. Звичайно, найкраще було б після прочитання цієї статті взяти томик творів передчасно згаслого письменника й уважно ознайомитися з його роздумами про долю рідного краю, про відповідальність перед ним духовних провідників. Але такої можливості у наших читачів немає. Досі ми не спромоглися видати хоча б основні публіцистичні дослідження Трохима Зіньківського.

Досі не віддали належної шани видатному діячеві й на його батьківщині, де інтелігенція «розбита на ворожі табори» і замість спільної праці на ниві освіти та культури самознищується в затятому ідеологічному протистоянні.

І все ж почуття радості може торкнутися наших сердець: державотворча ідея — справді загальноукраїнська. В останні десятиліття саме зрусифікований Схід України дав нашій культурі Івана Світличного, Василя Стуса, Івана Дзюбу, Василя Голобородька... Їх неминучу появу на духовному видноколі України передбачав Трохим Зіньківський.

Віталій АБЛІЦОВ.

Віталій ЖЕЖЕРА, «Голос України»

«Давненько вже собаки не цвіли...»

Огляд київського театрального сезону

КИЇВ пізно ввечері справляє дивне враження: народ поголовно вигулює собак, і це не якісь болонки, а бойові пси, котрих удень на вулицю не випускають, щоб не лякати дітей.

Але спробуй чимось злякати нинішніх дітей! Ось недавно довелося бачити в Театрі на Липках (колишній ТЮГ) виставу Володимира Судьїна — «Остання зупинка» за Ремарком. Судьїн — благородний ідеаліст, він там обстоює думку: грішний кожен, хто взяв до рук зброю. Отже, на сцені з'являється старенький «вальтер». Юна публіка зустрічає його появу свистом і сміхом. Видно, дітки тримали в руках щось новіше, ніж «вальтер» з бабусиної скрині, тож освистують і пістолет, і саму ідею. Мовляв, спершу дайте зброю, а потім подивимось, хто грішний.

Отже, столичні театри вечорами не стоять порожні. Але настрої й потреби публіки — специфічні й непередбачені, як наше життя. Ні, до глядачевого залу людей з собаками ще не пускають. Правда, у Молодіжному театрі був випадок: до гардеробу здали живого кота і він спав там до фіналу.

А що там часом робиться на сцені?

Є чим потішити тітоньку

Подивитися в столичних театрах є що, гріх скаржитись. Якщо ви киянин і до вас аж на цілий місяць приїхала кохана тітонька з провінції (скажімо, з Петербурга) чи навіть із самого Львова, у вас буде чим зайняти тітоньку буквально щовечора! Не бійтеся розоритися: квитки, як правило, коштують від 50 до 150 тисяч. У вас буде інша проблема: як вчасно дістати оті квитки. Сміливо ведіть тітоньку до театру імені Франка на «Білу ворону», «Енеїду», «Тев'є Тевеля», «Майстра і Маргариту», до театру імені Лесі Українки - на «Дом, где все кувырком», «Историю одной страсти», «Метеор», до Театру драми і комедії — на «Бес...конечное путешествие», «Чарівницю», до театру на Подолі — на «Ніч чудес» та «Трактирницю». Молодіжний театр порадує вашу тітоньку безсмертними «За двома зайцями», «Автобусом», «Стіною». Є театри, куди можна сміливо йти на будь-яку виставу — там дуже мила, по-особливому інтимна атмосфера. Це, приміром, театр-кафе «Колесо», театр-салон «Модерн», приватний театр «Браво».

У київському репертуарі можна не боятися «чорнухи» чи набридливої повчальної продукції на злобу дня. Якщо й є «страшилки» з привидами («Бес...конечное путешествие», «Панночка» в театрі «Браво», «Terra incognita» в «Колесі»), то там більше іронії, аніж бажання справді налякати публіку.

Промовиста деталь: у Театрі драми і комедії поставлено мольєрівського «Скупого», але під назвою «Игра о влюбленном ростовщике», і В. Потапенко грає там лихваря Гарпагона вельми схожим на Дон Кіхота, мовляв — лихварі теж люди, а не те, що ви собі думали. Все робиться для того, щоб вам було добре на душі, щоб ви не втратили віру в ближнього, щоб ви не вважали, що ваш єдиний у цьому незатишному світі друг — це бультер'єр чи дев'ятизарядний магнум.

Небо безхмарне і — беззоряне

Але, якщо говорити про радості саме нинішнього сезону, їх зовсім небагато. Все перелічене — то переважно здобутки кількох попередніх сезонів. Є добра устояність і видиме благополуччя — що цілком може втішити нашу тітоньку, але в самому процесі зрушень нема. Враження таке, що в театрі, як і в політиці, раптом не стало незаперечних лідерів. Не вельми виразно проявився С. Данченко («Крихітка Цахес»), взагалі нічого нового не поставили В. Малахов, О. Лісовець, Д. Богомазов, поїхав з Києва В. Петров, давно не видно О. Ліпцина, про Е. Митницького та М. Різниковича доводилося говорити більше не у зв'язку зі сценічними постановками, а з кадровими перестановками, не видно В. Шулакова, В. Більченко всього разів зо три показав свій знаменитий «Постріл в осінньому саду». З акторами ще печальніше: Сумська, Сердюк, Хостікоєв, Крамар, Шептекіта, Легін, Масленіков, Горянський, Троцюк, Дрозд не зіграли в цьому сезоні нічого бодай рівного самим собі. Не було й помітних дебютів — за винятком Вікторії Спесивцевої.

Це безгосподарність — мати таких акторів і отак з ними обходитися. Скажуть — нема грошей. А чи не можна з названими і неназваними нашими зірками зробити щось путнє — без особливих грошей? Мабуть, можна, але ж ніхто й не намагався. Тому, як сказано в одному вірші Ігоря Римарука — «Давненько щось собаки не цвіли», тобто чудес було куди менше, ніж чудових акторів.

Пророки в пошуках вітчизни

Але таки були в цьому сезоні свої герої й навіть «двічі герої». Валентин Козьменко-Делінде (наїздом зі Словаччини) поставив у франківців «Сни за Кобзарем». А Андрій Жолдак — «Не боюся сірого вовка» на сцені Молодіжного. В. Малахов та Р. Віктюк спільними зусиллями двох своїх театрів відновили знамениту колись виставу «Священні чудовиська». У першій з названих вистав чудові ролі у Б. Ступки, В. Мазура, П. Лазової, у другій — знов у Ступки, А. Роговцевої, Б. Бенюка, В. Спесивцевої. У третій — знову засяяли А. Роговцева та Н. Шаролапова.

Отже, є пророки у своїй вітчизні? Є, але враження таке, що вітчизна їхня являє собою щось непевне й невизначене. Адже всі оці зрушення сталися ніби не в тій театральній системі, яку ми маємо, а десь поза нею, екстериторіально. Можливо, справді, минув час стаціонарних великих державних театральних труп, в усякім разі, не вони визначатимуть погоду надалі, а маленькі мобільні недовговічні творчі компанії, натхненні грошовитими меценатами чи просто ідеєю ? Коли дивишся «Сни за Кобзарем», чи «...сірого вовка», чи грандіозний фестиваль «Березілля», влаштований нинішньої весни невгамовним С. Проскурнею — це не здається неможливим. Все це речі, якими можуть пишатися і їх творці, і ті спонсори, що вклали в цю справу кошти.

Що це може обіцяти нам завтра?

На фото Василя АРТЮШЕНКА: сцена з вистави «Дон Жуан помирає як всі», поставленої Е. Митницьким у театральному осередку «Бенефіс-на-Хрещатику». Дон Жуан — Валентин Шестопалов, Марія Магдалина — Ніна Шаролапова. Тут ще зайняті В. Горянський, О. Масленіков, Ю. Комісаров — ціла плеяда блискучих акторів. Правда, виставу не назвеш сильною — таке враження, ніби «зірки» просто хотіли нагадати нам, що вони у нас ще є...

Богдан БЕРЕКЕТА, «Голос України»

ЖИЛИ НА ВОЛИНІ ГОГОЛІ...

Кожна зустріч з директором Торчинського народного краєзнавчого музею Луцького району Григорієм Гуртовим — це завжди цікаво. І цього разу.

Григорій Олександрович показав збірник наукових досліджень, виданий у США в 1988 році, в якому історик Індіанського університету Максим Бойко, посилаючись на архівні матеріали, вважає, що перша згадка про рід Гоголів на Волині датована в Ніконовському літописі 1405 роком. Саме цього року митрополит Кипріян поставив для міста Володимира єпископом Івана Гоголя. Ось як про це сказано в літописі: «Кипріян митрополит був у литовській землі і бувшу йому в Луческу й тут поставив попа Гоголя во владики й той був епископом місту Володимиру».

Є відомості, що із роду Гоголів походить також єпископ Пінський і Турівський. Як вважає Максим Бойко, про цього єпископа є згадка в грамоті Єрусалимського патріарха.

Ці та інші факти, що стосуються роду Гоголів на Волині, можна знайти й у збірнику «Літопис Волині», виданому в 1953 році у Вінніпезі. В ньому йдеться про те, що старші представники роду Гоголів жили не лише на Волині, а й зустрічалися на Пінщині. Їхній герб «Любич» — на блакитному полі срібна підкова оцелями вниз. На підкові і в підкові — срібні хрести. Автор науково-дослідницької статті «Рід Гоголів на Волині» В.Сенютович-Бережний наводить ряд документальних згадок про Гоголів, які жили і працювали тут. Цікаво, наприклад, що у вересні 1595 року король Жигмонт видав Іоану Гоголю грамоту на єпископство. Филон Гоголь, одружений із Софією із Штембергів, записав їй у 1622 році в Луцьку 2.800 флоринів. Серед представників волинської шляхти значиться пан Криштоф Гоголь, який у 1632 році прибув до Варшави на елекційний сейм, який обрав короля Владислава IV.

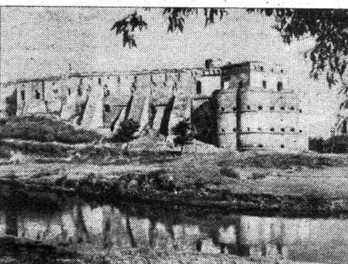
У Брест-Литовському воєводстві 1669 року жив Ян Кароль Гоголь. Миколай-Станіслав Гоголь був писарем овруцьким наприкінці XVII століття. Іван Гоголь — п'ятнадцятий єпископ Володимирський (нині місто Володимир-Волинський). Відомий козацький полковник Остап Гоголь, від якого офіційно виводять себе полтавські Гоголі, — волинський шляхтич.

Віталій АБЛІЦОВ, «Голос України»

Фортеці України: МЕДЖИБІЗЬКА

На перехресті історичних шляхів

ТАМ, ДЕ РІКА Буг сполучається зі своєю лівою притокою Божком, і там, де з'єднувалися колись два татарські шляхи на Поділля, було збудовано міцний замок, що й дістав назву Меджибізький. Край цей належав спочатку до Галицько-Волинського князівства, а потім відійшов до Болохівської землі (історична область між верхів'ями Південного Бугу та Тетерева). Основним заняттям населення — болохівців — було землеробство. Саме цих хліборобів звинуватив князь Данило у зрадництві за те, що вони, опинившись під ворогом, годували татаро-монголів. На захист болохівців виступив легендарний співець Митуса, відмовившись оспівувати діяння князя. За деякими літописними даними, Митуса був знищений...

З Меджибожем пов'язано й зародження популярного серед євреїв релігійного руху — хасидизму, який виник тут у XVIII сторіччі. Творцем руху був Ізраїль Бешт, який 1740 року оселився в Меджибожі і тут-таки 1760 року помер.

Меджибізький край мав тісні зв'язки зі Львовом. Сюди привозили книжкові львівські видання. Юнаки з Меджибожа навчалися в Київській академії. Відомий Львівський літопис був написаний теж у Меджибожі.

Збудована фортеця займає площу в 1365 квадратних метрів. У північній частині висота стін сягає 21 метра. За архітектурою споруда є перехідним зразком XII-XV століть, коли оборонні замки нагадували палаццо, що було зумовлено розвитком воєнно-інженерної справи.

У часи національно-визвольної війни за незалежність під проводом Богдана Хмельницького Меджибіж був відвойований у поляків Максимом Кривоносом. Перед цим він перебував то в польських, то в турецьких руках. З 1648 року Меджибіж належав українським козакам. В 1650 та 1653 роках у фортеці побував Б. Хмельницький. Надалі історія Меджибожа пов'язана вже з угорським князем Ракочі, який програв битву з поляками і вимушений був укласти тяжкий для угорців мир. Коли Петро Дорошенко в 1666 році піддався турецькому султанові в надії створити незалежну від Росії Україну, поляки в Меджибожі втримали оборону від нападу турків. Але козацької навали їм не вдалося стримати. 1676 року султан Мохаммед IV вогнем і мечем знищував Поділля, помщаючись за смерть свого сина. За часів Російської імперії в Меджибізькій фортеці містилися різні військові установи, клуби тощо.

Назагал, у Західному Поділлі, крім Кам'янець-Подільського та Меджибізького замків-фортець, історики називають пам'ятниками ще твердині в Сатанові, Зінькові, Жванці, Чорнокозинцях, Панівцях, Ярмолинцях, Сутківцях, Пиляві, Бару та Озаринцях.

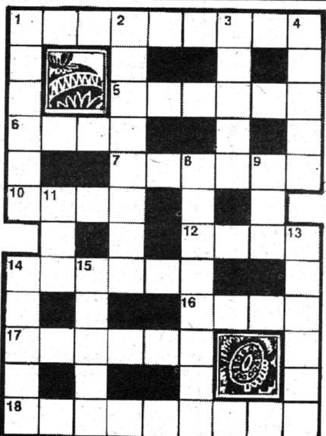
Чому фортеці збудовані найчастіше на південних та західних кордонах України-Русі? До утвердження на євразійських просторах Московської (пізніше перейменованої Петром I у Російську) імперії наші предки найперше дбали про захист та оборону своїх земель від турків та поляків. Фортифікаційні споруди на сході України з'явилися пізніше. Боротьба з північним сусідом була жорстокою — практично на Лівобережжі у нас немає врятованих від часу та воєн замків і фортець.

Кросворд

За фрагментами визначте твір, його автора або героя, знайдіть відповідники до інших визначень.

По горизонталі: 1. «Можна все на світі вибирати, сину, Вибрати не можна тільки Батьківщину». 5. «Ніщо мені так не пахне, як наш степ». 6. Китайський фінік. 7. «Ніч перед Різдвом». 10. Бог вогню у ведичній релігії. 12. Торгова частина міста в давнину. 14. Почався як щоденник, став періодичним виданням. 16. Аеропорт у Франції як пам'ять про нашого Орлика. 17. Горький. 18. «Прощай, немытая Россия!..»

По вертикали: 1. «Не можна любити народів других, Коли ти не любиш Вкраїну!..» 2. Той Цезар, від імені якого започатковано звання «августійший». 3. Американський страус. 4. Вівці мої, вівці. 8. «... мы должны бросить каждого в рассол социализма, чтобы с него слезла шкура капитализма». 9. Шекспір. 11. Прославлена Ільфом і Петровим антилопа. 13. «А молодість не вернеться, Не вернеться вона!..» 14. Палаюча сірка для грішників у пеклі. 15. Видатний французький кіноактор.

Олександр НОВИЙ, журналіст

Закінчуємо цикл публікацій, в основі котрих — бесіди з народознавцем Гарафиною МАКОВІЙ

(Початок у номері за 7 березня і далі у кожному суботньому випуску).

ЦВИНТАР

І світлом своєї душі людина нароцується до того світла, яке іде з небес. Іще при житті відкриває собі віконечко на небо, зливається з Великим Космічним Світлом. І тоді стає їй байдуже, в чому ходить Іван-Степан, яку він мав хату, чи має він дачу, машину, куди він прилаштував своїх діток. Вона бачить мізерію, глупоту отого всього і починає жити за великим рахунком, великим незміримим щастям, посланим згори.

КОР: Чув, що у народі були обереги від смерті: ряду свят народного календаря торкалися спеціальні ритуали. Що ви про них скажете, як дивитеся ви на них?

МАКОВІЙ: Кмітливий народ вивів певні правила із своєї спостережливості, ясна річ, старався пристосувати їх якось до свого життя. Так у народі значиться: ворон, коли сідає на хату, віщує комусь смерть. Навіть вислів збергігся, викликаний лихотою: «Щоб над тобою ворони каркали!» Пугача теж вважали провісником смерті! Кричить на будинку — хтось там помре, або дівка нагуляє дитину. Б'ється в шибку — скоро дім згорить, або помре господар. Дятел дзьобає стіну будинку — теж чекай недоброї переміни...

Якщо родина бачила такі знаки, била тривогу. Бо коли лихота йде? Коли ми робимо щось не так. Тож ретельно перебиралося життя, приводилось в порядок стосовно Закону Божого, замовляли молебні за родових покійників...

Дивись — і пугач відлетів, і ворон не каркає, і дятел уже стіну не довбе.

А щодо свят народного календаря, то там теж склалися певні правила, неписані закони. Приміром, перед святом Василія (співпадає з Новим роком за старим стилем) до острішка, що над дверима, чіпляли засвічений ліхтар, 'би чиясь зірничка нарік не впала, і 'би він не вмер. (Світло відбивалось світлом, адже знаємо, що в народі вважається: народилася людина — загорілася нова зірочка, померла — зірочка паде). На Василія Васильчиком (вічнозеленим зіллям, з яким ще йдуть і до покійника) вимітали горище, «'би смерть туди си не впхала». На це ж свято кота пхали у піч і виманювали крізь комин, 'би когось кагла не вбила (не задушився від диму уночі)...

Якщо брати з того, що кожна година, кожна хвилина у нашому житті щось значить, а скоєне думкою, словом, ділом не лишається непоміченим десь там, угорі, то, певно, в усьому тому, що пройшло через народну душу, є якийсь сенс.

Але є ще більший оберіг: тримати у чистоті душу, постити п'ятниці, аби знати час свого відходу (в п'ятницю був розп'ятий Христос. Це день загальної жалоби. І якщо ми серцями єднаємося до неї, то розвивається в нас інтуїція, передчуття, ми знаємо свою останню годину, — пояснюють старенькі). Тобто, встигаємо востаннє очистити себе від усілякого видимого і невидимого зла, поєднатися перед відходом з кров'ю і тілом самого Ісуса.

КОР: Останній заповіт. Його часто порушують зараз. Чи є і через це біди?

МАКОВІЙ: Навіть засудженому на смерть дають право на останню волю. Порушити волю того, хто відійшов, — гіршого не треба. Благо, якщо людина ще за життя розпорядилася своїм майном, склала заповіт. Він для нащадків священний. Щось зробити не так — відкрити дорогу собі чи рідним за тим покійником. Пригадую випадок з Черкащини: приїхала жінка, чоловіка спаралізувало, син, що повернувся недавно з армії, потрапив під поїзд — відрізало обидві ноги. На молитву показало: першопричина біди є хата, змальовало, де вона знаходиться, як виглядає. А історія тут така: син неподалік від маминого обійстя вибудував хату, він і доглядав свою стареньку матір. Але у матері була ще донька, вона жила далеко, десь на Луганщині. Мама мріяла її побачити оселеною у рідній селі, а тому їй, а не синові, заповіла хату. Та на хату і не претендувала, — підтверджує жінка, — відмовилась, згодилась з рішенням свого брата, котрий хотів материне обійстя зберегти для свого сина. Але є суд згори: остання воля людини є недоторканна!

Біди за порушення заповіту можна рахувати і рахувати. В когось вони наступають зразу, в когось через десятиліття, роки — все залежить від чистоти нашого кореня. Але таки наступають. Та найстрашніші — коли порушується заповіт самогубця. Йдемо, як із гірочки, у біду...

КОР: Смерть хлопця, дівчини. Чи обумовлене поховання якимись особливими ритуалами? Чи впливала вона на чиєсь подальше життя?

МАКОВІЙ: По-перше, смерть хлопця, дівчини настає через якийсь родовий гріх чи скупчення гріхів цілого роду, де відкуп понесла якась молода душа. На молитву, як іде інформація, завжди показує, хто із нечестивих предків загнав ту душечку у могилу. Якщо не відмолюють таку душу, щоб вона перейшла у Царство Небесне, то за нею іде та й іде: чорний м'яч, що вдарив по ній, крокує по родині далі.

Дорослих хлопця та дівчину хоронили у весільному вбранні, складалося враження траурного весілля: були і дружки, й бояри... На середній палець клали весільну обручку з воску: йде, як агнець Божий (ще чистий) — (наречена) одного Христа (Божественного світла, що сіяє на нас згори, аби з ним злитися). На накривку труни клали весільний коровай, який ділили як на весіллі. Якщо інших на цвинтар могли і везти, то хлопця-дівчину тільки несли. Якщо були заручені — був спеціальний ритуал відчіплення живого від мерця. Йшов він у нас, на Буковині, через ширинку (вишиту по кутах хустину, яку дівчина дарувала хлопцеві у знак заручин). Перед виносом тіла дівчина забирала її і пускала на стічну воду, аби відходили із її долі ознаки мерця (не тягнув за собою на цвинтар). Якщо помирала дівчина, а у хлопця була від неї ширинька — клав її під голову.

Стрічалася із таким: дівчина чи парубок не можуть довго одружитися. На молитву показує: там і там на цвинтарі лежить доля. В більшості то хтось з знайомих: разом росли чи вчилися. Показує, як відв'язатися, — і йдуть різкі переміни.

Йде часто на молитву, що буде по смерті з душею людини, якщо вона не перемінить спосіб свого життя.

Так, у третьому від нас селі є дуже згорьована жінка: знущається чоловік. Якщо не зміниться, показує йому близький параліч, смерть. А по смерті не зможуть його навіть відмолити, піде на слугування до нечистої сили: вмістять його у пагорб землі, де машини проїжджатимуть по ньому, як поживому, він, корчачись у муках, спричинятиме дорожні аварії. Осквернa потече на дочки, одна матиме великі лімфовузли, в другої буде рахітною дитина.

Пагорб такий жінка знає (від хати неподалік), лімфовузли у старшої дочки уже є, в молодшої — дитина не береться ходити...

Наприкінці хочу додати: дуже недобре замовляти місце на цвинтарі собі за життя, ще гірше — вже й вимуровувати пам'ятник, ставити портрет, фотографію. Причепивши себе ще за життя туди — швидше там будемо.

Свято «Рено» в Києві

На виставці «Мотор-ШОУ'95» найбільш широку експозицію організував французький концерн.

Найкрупніша у Франції автомобілебудівельна компанія представляє її генерального ділера в Східній Україні — «Станк- автоторгову групу».

Увага відвідувачів була прикована до стендів «Рено» не тільки тому, що одна з демонстрованих моделей — «ЛАГУНА» — виявилась попереду за якістю адаптації до нелегких місцевих умов. У машини з такою романтичною назвою виявився двічі оцинкований кузов, підсилена підвіска і здатність вживати навіть ту рідину, яку на автозаправочних станціях соромливо іменують 76-им бензином.

А втім, таку ж готовність переборювати наші виямки виявили й інші посланці «Рено»: мініатюрний «Твінго», компактний «Кліо», солідний «Рено-19», розкішний «Сафран», «Еспас», який недаремно називають «офісом на колесах», а також невтомний трудівник «Експрес».

А одному з відвідувачів, який навідався до стендів «Станк-автоторгової групи» 27 травня, виставка запам'яталася, мабуть, на все життя: йому довелося відправитися додому на одержаному тут в подарунок малюку «Твінго». Але і всі оточуючі не нудьгували — про їхній настрій постійно турбувалась невтомна команда «Маски-шоу».

До речі, концерн "Рено" взагалі любить влаштовувати свято для своїх шанувальників, а самими грандіозними з них по праву вважаються гонки в класі «Формула-1». Але практичні французи недаремно беруть участь в карколомних заїздах: їх результат — це не тільки численні перемоги, але й елегантні конструкторські ідеї, які поступово перекочовують з надшвидкісних болідів у практичні і надійні автомобілі для масового споживача.

Шкода, що свята мають звичку дуже швидко закінчуватися — за ними йдуть суворі будні. Та хіба можна буднями назвати відкриття суперсучасного сервісного центру в Харкові, який зможе поставити "на колеса" будь-яку машину, яка раптово завередувала? Певно, це турбота про тих автовласників, які поспішили пригнати «з-за бугра гарний автомобіль, зовсім випустивши з поля зору якість наших доріг і пального. Покупцям же спеціально виготовленої для України техніки туди звертатись доведеться рідше.

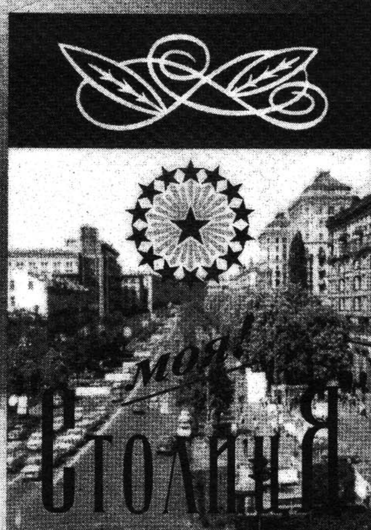
Поява небувало оснащеної станції технічного обслуговування автомобілів «Рено» в Харкові стверджує західний стандарт відношення до споживача: спочатку сервіс, а тільки потім — широка торгівля.

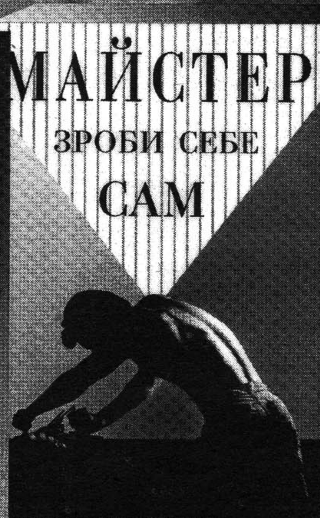
Ігор МИХАЙЛЕНКО.

REEMTSMA UKRAINE

реализует сигареты собственного производства

Киев – (044) 462–0382, 244–3801 **Черкассы – (0472) 47–1005, 47–9356**
Одесса – (0482) 26–8992 **Харьков – (0572) 30–5243** **Хмельницкий (0382) 14–5589**

СТАНК

енергетика
будівництво
металургія
інвестиції
сільське господарство
маркетінг

г.Харків, вул. Пушкінська, 79/2
тел. 43-21-71. факс. 43-26-63

Фирма «Вена»

продает стеклоткань и стеклосетку различных марок.

Цены ниже действующих в Украине.
Возможна доставка.

Тел. в г. Чернигове: (04622) 7-32-62, 7-38-29.
Факс 7-25-87.

Впервые в Украине!

Научно-практический комментарий

Арбитражного процессуального кодекса Украины

Руководитель авторского коллектива
председатель Высшего арбитражного суда Украины
Д.Н. Притыка

310057, Харьков, а/я 9123.
(0572) 23-76-75, факс: 43-14-56.

ПО «Спецмонтажконструкции» производит капитальный ремонт трубоукладчиков всех типов, а также освоен выпуск трубоукладчика ТГ-12 на базе трактора Т-150.

грузоподъемность 12,5 т;
вылет крюка мах 5,6 м;
высота подъема 5,15 м;
глубина опускания до 4,4 м;
масса 19 т.

310078, г. Харьков, ул. Мироносицкая, 63.
Тел.: 43-27-45, 43-35-94, 47-01-20; факс 43-06-83.

Запорожский авторемонтный завод реализует и покупает:

– автозапчасти;
– ТНП;
– продукты питания;
– другие товары.

Предложения и заявки по факсу
(0612) 33-70-61; тел. (0612) 33-31-16.

Арбітражний суд Вінницької області (Вінниця, Хмельницьке шосе, 7) порушив справу № 83/6-611 про банкрутство СМП «Арієс».

Адреса: Вінниця, вул. З.Космодем'янської, 20/6; р/р 468089 в АК АПБ «Україна», м. Вінниця.

Претензії приймаються протягом місяця з дня виходу оголошення.

Реклама в газеті «Голос України».
Тел. 441-89-34, факс 449-85-62.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ, «Голос України»

Час і про державу згадати

Шановні шанувальники футболу, знову на нас із вами чекають цікаві події. Завтра о 19.00 на полі Республіканського стадіону в Києві вийдуть національні збірні України та Хорватії, щоб провести черговий відбірковий матч чемпіонату Європи. Суперник в українських футболістів грізний — лідер змагань у підгрупі. І рекомендацій, гадаю, він не потребує. Прізвища хорватських зірок — на слуху у футбольної Європи. Адже вони представляють найменитіші клуби Італії, Німеччини, Іспанії, Австрії, Франції.

Ще не забута наша невдача в першому матчі з хорватами на стадіоні «Максимир» у Загребі. Я був свідком тих подій. До щему в серці було прикро за українську команду. Але, як кажуть, час — найкращий лікар. І сподіватимемося, що підсумок нового футбольного побачення хорватів та українців буде не таким болісним для всіх нас, як отой, 25 березня, в столиці Хорватії. Зрештою, нашим гравцям та їхнім наставникам вже час і про престиж держави подумати.

Кілька днів тому ми зв'язалися з посольством України в Хорватії. І його перший секретар Євген Пащенко люб'язно погодився зібрати найсвіжішу інформацію про нашого суперника.

— Хорватська преса приділяє велику увагу київському поєдинкові, — розповідає Євген Миколайович. — У численних інтерв'ю керівники збірної заявляють, що майбутня зустріч у Києві — найзначніша для них. Але їхня команда нині не зовсім підготовлена. Не всі гравці зможуть вирушити в Україну. Втім, назву тих відомих футболістів, які готові до подорожі. Це Бобан («Мілан», Італія), Шукер («Севілья», Іспанія), Брайкович («Мюнхен 1869», Німеччина), Асанович і Габрич («Гайдук», Спліт), Младенович («Аустрія», Зальцбург, Австрія), Бокшич («Лаціо», Італія). Приїхали також Юрчевич («Аустрія», Зальцбург) та Ярні («Торіно», Італія). Але вони травмовані і їхня участь у київському матчі — під запитанням. Точно не буде Просинечки («Ов'єдо», Іспанія), Влаовича («Падуя», Італія) та воротаря із Загреба — Ладича. Є багато травмованих молодих гравців. «Головна надія на Звонимира Бобана», — заявляє наставник хорватської збірної Мирослав Блажевич.

Що ж, картина, на перший погляд, досить похмура. Але, не виключено, що інформація в пресі — своєрідна наживка, на яку, хорвати сподіваються, мають клюнути українські тренери. Отож, нам слід бути особливо пильними.

Наша команда зібралася у Пущі-Водиці під Києвом ще минулого вівторка. Її головний тренер Анатолій Коньков викликав таких футболістів: воротарів — Суслова («Чорноморець», Одеса) та Шуткова («Шахтар», Донецьк), польових гравців — Хомина, Шматоваленка, Беженара, Калитвинцева, Максимова, Шкапенка, Похлєбаєва («Динамо», Київ), Головка («Таврія», Сімферополь), Євтушка («Карпати», Львів), Горілого, Скрипника, Паляницю («Дніпро», Дніпропетровськ), Гусейнова і Жабченка («Чорноморець», Одеса), Орбу («Шахтар», Донецьк), Нагірняка («Спартак», Москва), Федькова («Кремінь», Кременчук). Команда мешкала в чудовому санаторії, а тренувалася на стадіоні ЦСК ЗСУ.

— На жаль, не всі найсильніші змогли прибути до збірної, — сказав мені Анатолій Дмитрович. — Травмовано київського захисника Лужного, захворів його одноклубник, форвард Коновалов. Але сподіваюся на той склад, який маю під рукою. Тут, як бачите, чимало досвідчених гравців, є хороші молоді виконавці. Одне слово, це ті, хто з найкращого боку зарекомендував себе в матчах національного чемпіонату. Зрозуміло, постараємося реабілітуватися за невдачу в Загребі. Але усвідомлюємо, що зробити це буде вкрай важко...

А сьогодні ми станемо свідками першої дії футбольного спектаклю Україна — Хорватія. О 18.00 на стадіоні «Динамо» розпочнеться відбірковий матч молодіжних команд. До речі, українська збірна — лідер турніру — мала величезну перевагу в поєдинку з хорватами на їхньому полі. Але, як часто трапляється, перемогу святкував не сильніший. Все тоді вирішив єдиний гол у ворота українських хлопців. А вони — наша олімпійська надія. І побажаймо ж їм реваншу.

І останнє. Дуже добре було б, якби і сьогодні, і завтра на стадіони прийшло якомога більше болільників. Їхня підтримка вкрай необхідна нашим командам. Треба виявити патріотизм, друзі!

На знімку: фрагмент загребського поєдинку збірних Хорватії та України — техніку демонструє Давор Шукер.

Фото Миколи БОЧКА.

Із зарубіжних видань

Ми кажемо: футбол, маємо на думці — мафія

— Я нічого не чекаю від цього сезону, — говорить заслужений майстер спорту Віктор Понедельник (багато років виступав за збірну СРСР, володар Кубка Європи, після спортивної кар'єри тривалий час працював у «Советском спорте», очолював тижневик «Футбол-Хоккей»). — Аморфний чемпіонат з великою кількістю договірних ігор, відсутність конкуренції...

Питання: «Коли у нашому футболі нарешті гратимуть чесно?» — має вигляд риторичного, викликає іронічну посмішку.

— Спілкуюся з тренерами, гравцями різних рівнів, — продовжує Віктор Володимирович. — Вони розповідають, наприклад, що судді розперезалися. Уявіть, самі призначають ціну тому чи тому матчеві. Безсоромно пропонують господарям поля чи гостям (залежно від турнірної ситуації). — **О. М.)** таке: «Хочете виграти — женіть бакси». Ще дають зрозуміти: якщо не позолотять ручку — засудять ненароком. Часом трапляються конфузи — деякі клуби неспроможні платити «тіньові» гроші». Їхня доля визначена наперед: якими б не були амбіції, високо у турнірній таблиці вони не підіймуться. Можуть і зовсім вилетіти — не без допомоги тих самих арбітрів — у нижчу лігу. Адже судді-хабарники інформують один одного про «кредитоспроможність» команд.

Звичайно, вплив арбітрів — лише один із проявів купівлі-продажу матчів. Нині за багатьма клубами стоять люди з так званих комерційних структур. Саме вони й диктують умови: підкуповують гравців, тренерів команди-суперника, щоб забезпечити потрібний результат своїм улюбленцям. Нерідко «процес» супроводжується погрозами: мовляв, спробуй не піддатися, розберемося з твоєю родиною... Майже всі російські клуби йдуть на змову, за винятком хіба що столичного «Спартака».

У зв'язку з цим трапляються й чудасії, до речі, не завжди безневинні. Так, популярний у недавньому минулому футболіст очолив команду третьої ліги з Підмосков'я. Команда пересічна, проте з грошима. Місцеві комерсанти, які опікуються клубом, поставили перед тренером завдання: в одну мить стати лідером і послідовно переходити з ліги до ліги, аж до вищої. А там, дивись, і єврокубки, живий прибуток. Комерційну, тобто підпільну, основу входження у футбольну еліту мафіозі гарантували. Коли наставник зауважив, що для досягнення успіхів необхідна копітка (можливо, роками) праця, його просто не зрозуміли. І вказали на двері. Сміх і гріх.

Ось президент футбольної спілки В'ячеслав Колосков обіцяв (укотре) створити експертну комісію. До її складу, за словами В'ячеслава Івановича, увійдуть відомі у футбольному світі люди. Якраз вони на підставі багатого досвіду вирішуватимуть: чи мала місце змова, чи ні. З винних планується знімати очки, аж до дискваліфікації. Для таких розборів, кажуть чиновники, підійдуть і нотатки у пресі про договірні матчі й дивне суддівство.

А тепер, друзі, розгорніть підшивки газет, скажімо, за останні п'ять років. Знайдете з десяток звернень Колоскова співробітничати з правоохоронними органами, навести лад у футболі. Результат? Нульовий. Через те, що й не намагалися досягти іншого результату.

А згадати є що. Наприклад, сенсаційну відвертість колишнього тренера ЦСКА та збірної Павла Садиріна у сезоні-92. Він буквально сказав, що кільком армійським футболістам представники «Спартака» з Владикавказа заплатили загалом близько десяти мільйонів рублів — за потрібний південцям результат у конкретному матчі. Цей факт надрукувало багато газет...

І до, і після у пресі називалися конкретні прізвища гравців, тренерів, функціонерів, замішаних у корупції. Не було й натяку хоч на якесь розбирання. Не зацікавлені. Не виключено, що розслідування махінацій могло б привести на верхівку футбольної піраміди.

— Сам дух і схема керування нашим футболом чимось нагадує сумно знамениту сицилійську мафію «Коза ностра», — вважає Віктор Понедельник. — Зверніть увагу: майже два десятка років управлінці трудяться у незмінному складі. На мій погляд, це говорить не про стабільність — про панічний страх перед перемінами. Не випадково до нещодавно створеної Професіональної футбольної ліги, якою керує Микола Толстих, влилися деякі гвардійці Колоскова — мабуть, для того, щоб «посилити» цю організацію. Не можна ж молодого Толстих залишати без нагляду. Одіозні особи давно поділили футбол на сфери впливу: одні «курирують» благодатний регіон Поволжя, інші — гостинні південні області...

Пам'ятаєте, напередодні сезону намітився конфлікт між президентом футбольної спілки і профліги? Мені не імпонує позиція Толстих. Сказав би відверто: хто чи що заважає йому працювати. Ні, він вибрав натяки, балачки про те та се. Сміливості не вистачило.

А кому потрібні 18 команд вищої ліги у сезоні-96 замість 16 у цьому році? Звичайно, навколофутбольним «жучкам»: більше можливостей хитрувати, домовитися про фіксовані результати. Колосков і Толстих на словах проти? Думаю, лукавлять. Їм вигідне збільшення кількості команд: додаткові внески, й чималі, надійдуть на рахунок управлінського апарату. Якість гри впаде? Такі «дрібниці» чиновників не хвилюють. Я взагалі довів би ситуацію до абсурду — зробив би 22, навіть 24 команди вищої ліги. І закрив би чемпіонат — він ні собі ні людям.

Чи будуть переміни? Не хотілося б вселяти марні сподівання у прихильників спорту. Віктор Понедельник свого часу керував Спілкою футбольних ліг, трохи пізніше він та інший відомий майстер — Анзор Кавазашвілі створювали Всеросійську асоціацію футболу. Метри розробили програму розвитку популярної гри, у тому числі намітили заходи боротьби проти договірних матчів.

Однак їхнім задумам поки що не судилося збутися. Задушили чиновники усіх рівнів. Навколоспортивні ділки навіть протоптали стежку до президента країни, заручилися його підтримкою. І за підписом Єльцина трирічної давності до Мін'юсту надійшов лист — з проханням терміново зареєструвати Російську футбольну спілку (на чолі з Колосковим). Обминаючи всі правила й закони. Ідеї чудових футболістів Понедельника й Кавазашвілі так і залишилися незатребуваними. Через одну досить просту причину: футбольні мафіозі мертвою хваткою тримають популярну гру.

Дільба російського футболу триває.

Олексій МАТВЄЄВ.
(Собеседник, №16,1995).

Василь БАБУХ, «Голос України»

Гуртуються ветерани фізкультури і спорту

Не паперотворчістю, а конкретною роботою заявило про себе недавно створене на Буковині регіональне відділення Міжнародної асоціації ветеранів фізкультури і спорту. Воно вже провело низку цікавих змагань серед своїх членів, згуртувало їх за інтересами.

Так злагоджено пройшов великий турнір ветеранських команд з футболу, в якому взяли участь збірні акціонерних товариств «Гравітон», «Легмаш», «Карпати», «Медик» та «Буковина». До речі, він стане традиційним і проводитиметься двічі на рік — напровесні та восени.

Недавно помірялися силами ветеранські волейбольні колективи. Невдовзі стартує шахова першість. І це далеко не повний перелік того, що зроблено й планують зробити.

Очолює регіональне відділення завідувач кафедри фізкультури Чернівецького держуніверситету Микола Гонжа. Ось що він сказав про діяльність новоствореного об'єднання:

— У Європі ветерани спорту давно вже утворили свої структури, які займаються соціальним захистом цієї категорії людей, дбають про їхнє оздоровлення, дозвілля, залучають до участі у вихованні підростаючого покоління. Почувши про цей рух, ми теж вирішили, що настав час діяти.

Відділення насамперед хоче стати соціальним оберегом для ветеранів-тренерів, які протягом багатьох літ кували спортивні кадри області. Адже треба чесно визнати, що їх обділено увагою, не мають вони підтримки з боку теперішніх спортивних функціонерів.

На щастя, нашими однодумцями в цьому вирішили стати буковинські підприємці.

Наслухавшись про добрі справи, ініціатором яких виступає регіональне відділення Міжнародної асоціації ветеранів фізкультури і спорту, до участі в його заходах вирішили прилучитися і працівники творчих спілок Буковини. Так, восени у футбольному турнірі бажають зіграти збірні обласної організації Спілки журналістів України, Спілки художників і театральних діячів.

(Наступний номер «Голосу України» вийде 14 червня ц.р.)

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописи не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60997. Тираж 521439.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 031106.